

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Спеціальність 035 «Філологія»
Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

Брексит-дискурс: лексико-стилістичні та перекладацькі
аспекти

Допущено до захисту « ___ » грудня 2021 р.

Зав. каф. германської філології ___ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студ. групи ПР.м-01
Несторенко Діана Володимирівна

Науковий керівник:
канд. філол. наук, проф.
Кобякова Ірина Карпівна

Суми 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ПОНЯТТЯ БРЕКСИТ-ДИСКУРСУ.....	8
1.1 Дискурс у лінгвістичних дослідженнях.....	8
1.2 Брексит-дискурс як медіаполітичний дискурс.....	10
1.3 Лексичні засоби омовлення кризи	13
1.3.1 Словотвірні моделі.....	13
1.3.2 Лексико-семантичні групи слів.....	15
1.4 Стилiстичні прийоми та експресивні засоби в Брексит-дискурсі.....	19
1.4.1 Фігури заміщення та фігури поєднання.....	19
1.4.2 Концептуальна метафора.....	23
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ БРЕКСИТ-ДИСКУРСУ.....	31
2.1 Переклад медіадискурсу.....	31
2.2 Переклад брекситокону	33
2.2.1 Переклад абревіатур та власних назв.....	33
2.2.2 Особливості перекладу словосполучень на позначення контекстуальності Брексит-дискурсу.....	35
2.2.3 Реалії як перекладацька проблема.....	37
2.2.4 Передача фразеологічних одиниць цільовою мовою.....	39
2.3 Особливості перекладу заголовків.....	42
2.4 Стилiстичні труднощі перекладу	45
РОЗДІЛ 3 РОБОТА З МЕДІАТЕКСТАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ПЕРЕКЛАДУ.....	49
3.1 Статті про Брексит як засіб формування лінгвосоціокультурної компетентності.....	49
3.2 Етапи роботи з масмедійними текстами.....	51
3.3 Формування перекладацької компетентності.....	57
ВИСНОВКИ.....	61

SUMMARY.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	81

ВСТУП

Активну участь у передачі інформації в сучасному світі беруть продукти медіапростору, де важливим соціальним ідентифікатором та ретранслятором суспільних подій та цінностей виступає політичний дискурс. Політичний дискурс – це потужний інструмент впливу на колективну свідомість, сукупність дискурсивних практик, що утворюють сферу політичної комунікації [78, с. 52]. До нього відносять публічні виступи, заяви, інтерв'ю політиків, огляди та коментарі, публікації у ЗМІ, матеріали спеціалізованих видань, що стосуються різних аспектів політики. Останні все частіше стають об'єктом мовознавчих студій. Так, ідентифіковано та подано системний опис актуалізації структури і наповнення етноспецифічного концепту МАЙДАН у дискурсі німецькомовних Інтернет-ЗМІ [17]. Увага дослідників зосереджувалась і на лексичних та стилістичних особливостях засобів номінації понять, пов'язаних із євроінтеграцією України [47]. З позицій семантико-когнітивного підходу на індивідуальному, регіональному та національному рівнях концептуалізації досліджувався євроінтеграційний дискурс [34, с. 39-79].

Хоча починаючи з другої половини ХХ ст. інтеграційні процеси стали однією з провідних тенденцій сучасного світового цивілізаційного розвитку [34, с. 10], протягом останніх років увагу світової та європейської громадськості привертало питання про вихід Великої Британії з Європейського Союзу, відоме під назвою Брексит (Brexit), що був запланований спочатку на 29 березня, потім 31 жовтня 2019 року, пізніше на 31 січня 2020 року, а фактично завершився лише в грудні 2020 року. Сам Брексит має економічні, політичні та правові наслідки для Великої Британії, країн Європи та світу. Його відтермінування безпосередньо впливало на курс валют, нафтові котировки та фондовий ринок. Тому предметом детального висвітлення сучасних медіа ставали переговори уряду Великої Британії з керівництвом Європейського Союзу про умови виходу, подальший статус

британсько-ірландського кордону та перспективи подальшого існування Єдиного міграційного простору [79].

Світова спільнота не могла навіть збагнути, що станеться після Брекситу, які процеси, зокрема, в ЄС він потягне за собою – руйнівні чи консолідаційні [30]. Постійно подавалися сценарії фінансово-економічних, торговельних, політичних, правових і навіть наукових наслідків для Британії, Європи та всієї земної кулі [2; 10; 26; 37; 44; 58].

Концентрація уваги широкого загалу на Брекситі зробило **актуальним** дослідження форми, завдань та змісту дискурсу, що вживається в ситуаціях, пов'язаних із ним. Брексит-дискурс, спродукований засобами масової інформації, реалізується у медіапросторі, який є об'єктом вивчення лінгвістики та суміжних з нею наук.

Актуальність дослідження Брексит-дискурсу в філології та перекладознавстві зумовлена значущістю відображуваних у ньому політичних і соціальних явищ, «активністю» в інформаційно-комунікативному просторі, креативністю в застосуванні мови, медіатизацією суспільства, де на перший план виходить не лише інформація, а й комунікація [10; 39; 58; 62]. Своєчасність науково-дослідної роботи зумовлюється також переорієнтацією мовознавчих студій на дискурсивний аналіз (Ф. С. Бацевич [6], І. С. Шевченко, О. І. Морозова [51], А. П. Мартинюк [31; 80], Д. Шифрин [72; 75]).

Розгляду лінгвістичних особливостей текстів власне на тему Брекситу присвячені праці зарубіжних (П. В. Кропотухіна, І. І. Каштанова, І. Б. Кауфова, П. І. Сергієнко) та вітчизняних науковців (О. В. Попова [42]), які зосереджували увагу на медіаполітичному дискурсі Великої Британії. Серед них предметом окремих досліджень була смислова структура концепту БРЕКСИТ, який сформувався та поширився в сучасному англomовному медіадискурсі. Огляд публікацій свідчить про те, що медіадискурс розглядають як багатопланове явище [8; 25; 36; 39; 67].

У даній кваліфікаційній роботі розглядається політичний дискурс, представлений текстами засобів масової інформації, що належать до газетно-публіцистичного стилю. Його учасниками виступають не лише політики, політологи, політичні коментатори, а й читачі, люди, зацікавлені повідомленнями, новинами на політичні теми. **Об'єктом** дослідження є Брексит-дискурс, його **предметом** – лінгвостилістичні маркери, труднощі перекладу аналізованого дискурсу та застосування медійних матеріалів на заняттях з іноземної мови.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідити лексичні, стилістичні й перекладацькі особливості Брексит-дискурсу на основі текстів однієї з англomовних ЗМІ. Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- проаналізувати поняття англomовного медіаполітичного дискурсу та виокремити його основні комунікативні характеристики;
- дати визначення Брексит-дискурсу;
- з'ясувати лексико-семантичні засоби омовлення кризи, спричиненої Брекситом;
- дослідити роль стилістичних прийомів та експресивних засобів Brexit-дискурсу, зокрема, концептуальної метафори;
- визначити особливості перекладу брекситокону, лексичного складу повідомлень та стилістично маркованих одиниць;
- проаналізувати можливості використання медійних матеріалів на заняттях з іноземної мови та перекладу.

Матеріалом дослідження стали 55 статей із однієї з найстаріших і найвпливовіших щоденних американських газет «The Washington Post», яка поміж іншим містить репортажі на міжнародно-політичні теми. Статті про Brexit (Брексит-дискурс) можуть розглядатися як політичний дискурс засобів масової інформації, або медіаполітичний дискурс.

Для вирішення завдань кваліфікаційної роботи використовували такі **методи дослідження**: дискурсивний аналіз, порівняльний метод, аналіз словникових дефініцій та методику метафоричного моделювання.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання її матеріалів в освітньому процесі: під час вивчення лексикології, стилістики англійської мови, практичного курсу іноземної мови та перекладу.

Результати дослідження пройшли **апробацію** на двох конференціях: «Перекладацькі інновації» та «Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства» [38; 68]. До того ж, вони оприлюднені у двох фахових виданнях: «Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського» та «Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету» [24; 39].

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, резюме, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ПОНЯТТЯ БРЕКСИТ-ДИСКУРСУ

1.1 Дискурс у лінгвістичних дослідженнях

Починаючи з 60-х років минулого століття, лінгвісти перемістили центр уваги на мовленнєву діяльність та її продукт – дискурс, формальні характеристики якого були отримані З. Херрісом. Дискурс як багатоаспектне поняття знаходиться у центрі уваги сучасної філософії, семіотики, теорії штучного інтелекту, етнографії, літературознавства, теорії комунікації, психолінгвістики, когнітивної лінгвістики, прагмалінгвістики, етнолінгвістики, лінгвокультурології і тлумачиться ними по-різному [12; 51, с. 21].

Вивченню дискурсу, що бере свій початок у концепції Е. Бенвеніста, присвячено безліч лінгвістичних досліджень, де його розуміють по-різному [11]:

1) дискурс – результат. Дискурс називають зануреним у життя текстом, який вивчається разом з тими формами життя, що формують його: інтерв'ю, репортажі, наукові теорії тощо [54, с. 87];

2) дискурс як динамічний процес, у ході якого утворюється знаковий продукт – текст, інтегративно контекстуалізовані усні та письмові висловлювання [5; 69];

3) дискурс – це мовлення;

4) ототожнення дискурсу з комунікативно-прагматичною моделлю мовленнєвої поведінки;

5) дискурс є комплексним поєднанням процесу та продукту [7; 49; 52].

У роботі за основу беремо мисленнєво-комунікативне тлумачення дискурсу, запропоноване Харківськими дослідницями І. С. Шевченко, О. І. Морозовою та Л. Р. Безуглою, згідно з яким дискурс – «інтегральний феномен, мисленнєво-комунікативна діяльність, яка є сукупністю процесу й

результату і включає як позалінгвальний, так і власне лінгвальний аспект, що обумовлює вибір мовних засобів» [51, с. 28].

В основу класифікацій дискурсу покладено різні критерії:

- 1) екстралінгвальні умови й цілі спілкування в тій або іншій сфері суспільної діяльності й лінгвальні характеристики тексту (науковий, офіційно-діловий, газетно-публіцистичний, розмовно-повсякденний дискурс);
- 2) сфера комунікації (поетичний, естетичний, науковий, критичний, педагогічний, юридичний, політичний та інші типи дискурсу [35]);
- 3) різновиди мовленнєвого спілкування (інституційно-виробничий, споживацький, сімейно-побутовий та сферу дозвілля);
- 4) форма дискурсу (усний і письмовий);
- 5) вид мовлення (монологічний або діалогічний);
- 6) орієнтованість на індивіда або на його статусну роль (інституційний і персональний / буттєвий);
- 7) настанови, комунікативні принципи (аргументативний, конфліктний та гармонійний);
- 8) соціально-ситуативний параметр (політичний, адміністративний, юридичний, військовий, релігійний, медичний, діловий, рекламний, педагогічний, спортивний, науковий, електронний (інтернет-дискурс), медійний дискурс);
- 9) функціональний та інформативний складники (інформативний та фатичний («непрямий»[7]) [50].

Дослідники дискурсу сходяться на тому, що він є формою використання мови [84, с. 11].

Брексит-дискурс виділяємо за соціально-ситуативним параметром чи сферою функціонування (за класифікацією типів дискурсу І. С. Шевченко та О. І. Морозової [51]) і визначаємо його як зв'язний текст, узятий в аспекті події виходу Великої Британії з Євросоюзу, у сукупності з екстралінгвістичними (прагматичними, соціокультурними, психологічними) факторами. Згідно з

іншими класифікаціями, він є інституційним, письмовим, монологічним та аргументативним.

Отже, дискурс розглядається у лінгвістиці як результат, процес, мовлення, комунікативно-прагматичний зразок мовленнєвої поведінки та як комплексне поєднання процесу та продукту. Типи дискурсу визначають керуючись різними критеріями.

1.2 Брексит-дискурс як медіаполітичний дискурс

Панівним інформативним джерелом суспільно-політичної діяльності є тексти медіаполітичного дискурсу [43, с. 159]. Медіаполітичний дискурс – це дискурс, представлений газетними повідомленнями, що пов'язані за змістом із політичною проблематикою, об'єднані комунікативно-функціональними та прагматичними відношеннями, дають оцінку актуальним економічним подіям та соціально значущим явищам з метою впливу на масового адресата, формування за допомогою мовлення громадської думки.

Медіаполітичний дискурс можна розглядати в філологічному (як текст, зважаючи на «фон» – політичні та ідеологічні концепції, що панують у світі інтерпретатора); соціопсихолінгвістичному (під час оцінювання досягнення прихованих чи чітко виражених політичних цілей мовця) та індивідуально-герменевтичному (під час виявлення особистісних смислів автора та/чи інтерпретатора дискурсу в певних умовах) аспектах.

Подібно до економічного дискурсу, особливість політичного полягає в тому, що тексти ЗМІ одночасно є результатом і метою його функціонування [46, с. 181]. Тому дослідження публікацій ЗМІ на політичні теми концентруються на внутрішніх характеристиках текстів та їх прагматичних рисах. Як матеріали ЗМІ, тексти що висвітлюють суспільно-політичні обставини Брекситу, орієнтовані на адресата, шукають доступ до його уваги та свідомості, змінюють його політичні переконання, впливають на політичну поведінку [9, с. 7].

Брексит-дискурс виокремлюємо за соціально-ситуативним параметром, сферою функціонування і визначаємо як зв'язний текст, узятий у розрізі події виходу Великої Британії з Європейського Союзу, у сукупності з прагматичними, соціокультурними й психологічними чинниками [38]. Іншими словами, під ним розуміємо текст, занурений у суспільно-політичну ситуацію, характерними ознаками якої є комунікативні наміри адресантів (авторів медіатекстів) вплинути на сприйняття і розуміння події реципієнтами, негативно-критична тональність викладу, наявність певних моделей вербалізації понять.

Об'єктом Брексит-дискурсу як медіаполітичного дискурсу в досліджуваних матеріалах є криза в суспільно-політичному житті Великої Британії та Євросоюзу, тому він виступає прикладом кризового дискурсу.

У Брексит-дискурсі визнається наявність факту кризи, міститься оцінка її глибини та сутності, пор.: *Aside from resenting the E.U.'s bureaucrats, the supporters of Brexit aim to restore some of Britain's lost glory and power. But the reality is the whole Brexit process has weakened Britain's economy and promoted political polarization* (The Washington Post, Febr. 27, 2019).

У досліджуваному дискурсі висловлюється зневажлива оцінка події через іронічне ставлення до розгортання процесу виходу Британії з ЄС, пор.: *The E. U.'s rejection of the British prime minister's plea for slight adjustments to her exit deal is merely the latest in a series of acts that show the E.U. **holds Britain in contempt**. The sad fact is that the E.U. looks at Britain as **a cash cow** whose economy sends money directly and indirectly to the other member states* (The Washington Post, Dec. 14, 2018).

Як у будь-якому кризовому дискурсі аналізуються причини кризи (1) та визначаються «учасники» кризових явищ (2): у статтях згадуються імена всіх британських прем'єр-міністрів та окремих політиків, причетних до Брекситу, наприклад: (1) *We English are disappearing; we English are being engulfed by outsiders; we need to "Take Back Control," as the Leave campaign slogan has it;*

we need to fight back against foreigners/regulations/globalization/modernity or whatever you personally find threatening (The Washington Post, June 21, 2016).

(2) *Hoping to cauterize the Conservative Party's long-festering wound, in 2016, then-Prime Minister **David Cameron** succumbed to the plebiscitary temptation, scheduling the referendum that he believed Remain would win* (The Washington Post, Jan. 11, 2019).

*Both **Ms. May** and **her parliamentary opponents** must now make it their overriding priority to avoid that disastrous outcome* (The Washington Post, Jan. 15, 2019).

*Prime Minister **Boris Johnson** had maintained that the five-week suspension was a routine break between parliamentary sessions ahead of the launch of a new legislative program* (The Washington Post, Sept. 20, 2019).

*As expected, the opposition Labour leader, **Jeremy Corbyn**, has called for a vote of no confidence in the government* (The Washington Post, Jan. 15, 2019).

*Meanwhile, two members of her cabinet resigned. One of them was clever, soft-spoken **Dominic Raab**, who had been the Brexit secretary* (The Washington Post, Nov. 16, 2018).

*A statement by European Council President **Donald Tusk** said the rejected accord "remains the best and only way to ensure an orderly withdrawal* (The Washington Post, Jan. 15, 2019).

On Wednesday morning, European Commission President **Ursula von der Leyen** signed the document in Brussels before it was taken aboard a Royal Air Force jet for delivery to British Prime Minister Boris Johnson (The Washington Post, Dec. 31, 2020).

Принципові позиції сторін осмислюються у термінах *Remainers* та *Leavers*. Наприклад: **Remainers** *think Britain's prosperity depends on its location. Leavers* *think its prosperity, long-term, depends upon its character* (The Washington Post, Dec. 14, 2018).

У Брексит-дискурсі подаються прогнози наслідків кризи. Пор.: *In the United Kingdom, supporters of Brexit promoted it as a statement of their*

country's strength and independence. But it has achieved the opposite. It has weakened the bonds between our four "home" nations – England, Wales, Scotland and Northern Ireland – and raised again the prospect of the break-up of the United Kingdom (The Washington Post, Jan 15, 2019). У фрагменті серйозність наслідків кризи для Британського суспільства підкреслено антитезою, яка фокусує увагу на розбіжності між очікуваннями від Брекситу (*strength, independence*) та ризиками, що виникли (*has weakened, the prospect of break-up*).

Опис сукупності подій, їх учасників, обставин, що супроводжують події, фону, що їх пояснює, утворюють контекстуальність дискурсу.

Отже, Брексит-дискурс являє собою кризовий медіаполітичний дискурс.

1.3 Лексичні засоби омовлення кризи

1.3.1 Словотвірні моделі

Стрімкий розвиток сучасних ЗМІ має значний вплив на продукування мовлення, їхні тексти є середовищем породження політичних неологізмів, прикладом яких може бути складноскорочене слово *Brexit*, що з'явилося близько 9 років тому (за зразком *Grexit*, що першим зазвучало в тому ж 2012 році) для позначення новою політичної події в Британському суспільстві, утворившись шляхом злиття двох слів: усіченого *Britain* та повного *exit*.

Brexit – “1) before 23rd June 2016, the possibility of the United Kingdom leaving the European Union; a blend of the words ‘British’ or ‘Britain’ and ‘exit’ ; 2) after the referendum held on 23rd June 2016, the fact that the United Kingdom voted to leave the European Union” [86]; *“The withdrawal of the United Kingdom from the European Union”* [87].

Телескопія є одним із продуктивних способів утворення неологізмів у онлайн-виданнях засобів масової інформації [32, с. 39]. Пояснення значення та деривації *Brexit* подається і в самому виданні, пор.: *Brexit, a portmanteau of “Britain” and “exit,” became a popular term to describe the movement to pull*

Britain out of the European Union in 2012, with origins in a long-standing drive to cut Britain's ties to Europe (The Washington Post, Dec. 24, 2020).

Слово є засобом доступу до концептуального знання, який відкриває концепт як одиницю мислення та уможлиблює користування ним у мовленні. До слів-репрезентантів концепту БРЕКСИТ відносимо слова *exit, withdrawal, divorce, crash out*, вичленовані в результаті дискурсивного аналізу, та *departure, separation, ceasing to participate*, виокремлені під час аналізу лексикографічних джерел як такі, що складають лексико-семантичне поле слова *Brexit*. Пор.: **divorce** “a separation between things which were or ought to be connected” [87]; **withdrawal** “the action of ceasing to participate in an activity” [87]; “the state of no longer being involved in something” [84]; **exit** “a departure from a particular situation” [87].

Насьогодні слово *Brexit* майже втратило свою новизну і перейшло в розряд загальноживаної лексики. Його запозичили інші мови, адаптувавши до своєї вимови та орфографії. Пор.: укр. *Брексит, Бреґзит*, рос. *Брексит, Бреґзит*, нім. *Brexit*. Основа *Brexit* стала твірною для багатьох політичних неологізмів, у яких *Brexit* сприймається як готова одиниця і нехтується її складноскорочений характер.

В аналізованих статтях «Вашингтон пост» зустрічаються новоутворені одиниці, побудовані:

1) суфіксальним способом. Наприклад: *The very **Brexiters** who promised a cakewalk are denouncing the result of their own policy* (The Washington Post, Nov. 15, 2018). *If the deal is again voted down, it is highly likely that Parliament would reject the “no deal” position favored by **Brexiters** the following day* (The Washington Post, March 11, 2019). Похідні одиниці *Brexitер* та *Brexitер* визначаються словником як синоніми. Пор.: “**Brexitер (or Brexiter)** a person who supports Brexit (Britain's leaving the European Union)” [86];

2) префіксальним способом (*anti-Brexit, pro-Brexit, post-Brexit*). Наприклад: *French customs officers are having a **pre-Brexit** strike at the Gare du*

Nord in Paris, delaying London-bound trains and demanding extra compensation (The Washington Post, March 13, 2019);

3) словоскладанням. Наприклад: *Since the referendum in 2016, all of the key **Brexit-negotiating** jobs have been held by people who campaigned in favor of leaving the E.U.* (The Washington Post, March 13, 2019);

4) абрєвіацією. Наприклад: *Preparations would extend beyond the Brexit deadline next March, so the European Union would have to agree to postpone **B-Day*** (The Washington Post, Oct. 31, 2018).

У дискурсі ЗМІ за аналогією з *Brexit* утворено окаяіоналізм *Trexit*, пор.: *Brexit, meet America's **Trexit*** (The Washington Post, June 24, 2016), що вказує на спільність політичних поглядів тодішнього американського президента Дональда Трампа з гаслами брекситерів (*immigration, refugees, underemployment*).

Отже, слово *Brexit*, покинувши розряд політичних неологізмів, стало основою для утворення нових одиниць шляхом суфіксації, префіксації, словоскладання, абрєвіації та окремою словотвірною моделлю.

1.3.2 Лексико-семантичні групи слів

Мова як проміжна модель між зовнішнім світом і людиною опосередковує сприйняття буття і зумовлює спосіб осмислення політичних реалій. Публіцистичний образ як складник політичного дискурсу передається мовою ЗМІ і слугує для впливу на почуття і розум адресата. Він створюється підбором лексики, фразеологізмів, стилістично маркованих висловів, що регулюють поведінку людини шляхом емотивного впливу та переконання [3].

Засоби мовленнєвого впливу, що використовуються в англomовних медійних текстах, розташовані на різних мовних рівнях: фонологічному, лексико-семантичному та морфолого-синтаксичному [77, с. 33].

Контексти використання одиниці *Брексит* та її похідних на лексико-семантичному рівні дозволяють виокремити словосполучення на позначення:

1) просування самого процесу виходу Великої Британії з ЄС та його сутності (*the entire Brexit process, the whole Brexit, the reality of Brexit, the Brexit vote, the Brexit solution, the Brexit example, the Brexit message, the Brexit deadline*);

2) деструктивності та кризовості події (*the Brexit crisis, a never-ending Brexit crisis, Brexit debacle, the inherent contradictions of Brexit, Britain's Brexit agonies, the great Brexit drama, the least disruptive Brexit divorce from Brussels, the whole Brexit problem, a Brexit meltdown, the Brexit crackup*);

3) форм волевиявлення та прийняття рішень електоратом і взаємозв'язку між людьми (*the state of Brexit talks, the Brexit negotiations, the Brexit referendum, the 2016 Brexit referendum campaign, the Brexit debate (the technical debates of Brexit, debate on Brexit)*);

4) учасників Брекситу з різних боків (*the Brexit camp, anti-Brexit campaigners, the Brexit hard-liners, Brexit voters, pro-Brexit voters, the Brexit gang, the Brexit Taliban, Brexit ministers, the Brexit crowd, the Brexit purists, brave Brexit campaigners, Brexit negotiator, advocates of Brexit (the Brexit advocates), Brexit's opponents, Brexit proponents, top Brexit standard-bearers*);

5) політичних сил (*pro-Brexit Conservative backbenchers, the pro-Brexit UK Independence Party (UKIP)*);

6) угоди (*Brexit deal, a Brexit formula, a Brexit accord, the Brexit plan, a no-deal Brexit, the final Brexit deal, Theresa May's Brexit agreement, a negotiated Brexit deal, the 585-page Brexit agreement*);

7) наслідків та перспективи виходу з Євросоюзу (*the post-Brexit future, the Brexit prospect, the effect of the Brexit prospect on Northern Ireland, post-Brexit Irish-Northern Ireland border, post-Brexit beauty contest, Brexit's certain costs, Brexit victory*).

Сценарії виходу Британії з Європейського Союзу традиційно номіновані у Брексит-дискурсі «Вашингтон пост» як «жорсткий (*hard*)» та «м'який (*soft*)» Брексит. Пор.: *But should the choice be: "Hard Brexit" (no agreement about*

future relations with 27 E.U. members) vs. May's agreement? (The Washington Post, Jan. 11, 2019).

May has tried to combine the rhetoric of "hard Brexit" with policies of a "soft Brexit," which would have been difficult even under the best of circumstances (The Washington Post, Sept. 7, 2018).

Жорсткий варіант імплікує розрив з ЄС без будь-яких угод, м'який передбачає укладання певних компромісних угод, прийнятних, у першу чергу, для туманного Альбіону. Тому в досліджуваних статтях зустрічаємо означення до Brexit «*no-deal*», синонімічне слову «*hard*». Наприклад: *The Supreme Court disagreed. It accepted the arguments of the legal challenges – including 78 parliamentarians – who denounced the move as a pretext obscuring Johnson's true (and unlawful) motivation: to restrict Parliament from preventing a "no-deal" Brexit on Oct. 31* (The Washington Post, Sept. 20, 2019).

Вихід Великої Британії з Євросоюзу без угоди вважають страшним сном. Пор.: *But if we get any closer to the possibility of no deal at all, then a new vote might be necessary to stop the nightmare of no deal* (The Washington Post, Jan. 15, 2019).

A choice between huge numbers of dead lambs and huge payouts to sheep farmers is just one example of the turmoil that a no-deal Brexit could bring. This week, which has been chaotic in British politics even by recent standards, has made that just a bit less likely. It is the week that Remainers invoked the horror of a no-deal Brexit to grab back some control over a Parliament still unable to decide what it wants (The Washington Post, March 14, 2019).

Повтор словосполучення *a no-deal Brexit* у даному дискурсивному фрагменті та підбір слів *the turmoil, the horror, chaotic, unable to decide what it wants* переконують читача, що такий сценарій виходу з ЄС – найгірший. Пор. також: *She says there are only two alternatives: "no Brexit" or "no deal* (The Washington Post, Nov. 16, 2018).

Проте знаходимо ще й експресивне означення *dog's (Brexit)*, яке імплікує угоду, вигідну лише для Європейського Союзу. Пор.: *Because the*

emerging deal is a mess — a dog's Brexit, the wags say — it may well be blocked in Parliament (The Washington Post, Oct. 31, 2018).

На протывагу *a dog's Brexit* «Вашингтон пост» номінує вихід, вигідний для обох сторін – *a compromise Brexit*. Пор.: *So, of the 20 percent probability of a clear May win, only half — say, 10 percentage points — leads to a compromise Brexit, bringing the cumulative probability of this option to 30 percent* (The Washington Post, Dec. 12, 2018).

До того ж, згадується ще один варіант угоди – *Prime Minister Theresa May's Brexit deal*, пор.: *On Tuesday, the British Parliament rejected, again, Prime Minister Theresa May's Brexit deal, an arrangement that would have given Britain a reasonably smooth transition period out of the European Union. It was a deal that pleased no one, but some saw it as a way out of a dilemma* (The Washington Post, 13.03.2019). Варіант Терези Мей взагалі вважають дуже хитрим, а відсутність вибору на референдумі – неприйнятним. Пор.: *A choice between a dodgy deal & no deal is no choice at all* (The Washington Post, Nov. 15, 2018).

У Брексит-дискурсі подано традиційний образ Британії (*as a force for reason and good, an ancient and resilient democracy, with a history of deep engagement with the continent and the world, a power to be reckoned with, a pillar of the West, a guardian of global order, with its supremely capable diplomats and armed forces, and an important voice for free trade and an active foreign and security policy in the E.U.*), який виступає тлом розгортання безрозсудливих дій країни, пор.: *We saw Britain as a force for reason and good — an ancient and resilient democracy, with a history of deep engagement with the continent and the world. It was a power to be reckoned with, even after it had lost its empire. It was a pillar of the West, a guardian of global order, with its supremely capable diplomats and armed forces, and an important voice for free trade and an active foreign and security policy in the E.U.* (The Washington Post, June 25, 2016).

Отже, публіцистичний образ Брекситу зображений мовою «Вашингтон пост» через лексико-семантичні групи слів, які номінують конкретні кроки на шляху Брекситу, кризовий характер явищ, безпосередніх учасників, можливі

типи угоди між Великою Британією та Євросоюзом тощо. Вони чинять емотивний вплив на адресата та переконують його у згубності намірів британців.

1.4 Стилiстичнi прийоми та експресивнi засоби в Брексит-дискурсі

1.4.1 Фiгури заміщення та фiгури поєднання

Основна мета Брексит-дискурсу – вплинути на адресата за допомогою мовлення: не лише привернути його увагу до проблеми, а й переконати в правильності поглядів автора, сформувати певне ставлення до події. Для виконання функції впливу в політичному дискурсі ЗМІ широко використовуються експресивні ресурси мови.

У наступному дискурсивному фрагменті завдяки порівнянню *looking like a banana republic* зроблено наголос на нерозсудливості рішення Великої Британії про вихід, його безглуздості, що може призвести до фінансової та політичної нестабільності. Це стає ще більше очевидним на фоні протиставлення, вербалізованого позитивно маркованими словами *its prudence, propriety and punctuality* та іронічною одиницею *self-imposed deadline*. Пор.: *Britain, famous for its prudence, propriety and punctuality, is suddenly **looking like a banana republic** as it makes reckless decisions, misrepresents reality and now wants to change its own self-imposed deadline* (The Washington Post, March 14, 2019).

Британські євроскептики вважають ЄС невпинною силою, що йде напролом, змітаючи все на своєму шляху, позначаючи його антономастичним *juggernaut* (Джаггернаут – суперрозбійник, персонаж коміксів компанії Marvel Comics). Пор.: *To me, the best evidence of this is that Britain's Euroskeptics generally want to leave the E.U. because they see it as a statist **juggernaut**. In virtually every other member country, Euroskeptics dislike the E.U. because they see it as a free-market **juggernaut*** (The Washington Post, March 14, 2019).

Older citizens, workers and people living outside the large cities are terrified of what they see as a German-dominated European juggernaut, and voted Out (The Washington Post, June 25, 2016).

Використання гумору, іронії та сарказму у медіаполітичному дискурсі є способом привернути увагу аудиторії, розслабити її, знизити напруженість, продемонструвати впевненість у правильності своїх поглядів, нав'язати свою думку, зробивши її популярною, перетягнути читачів на свій бік. Як діючі засоби прагматичного впливу на адресата вони спрямовуються проти партій (1), особистостей (2), рішень (3). Наприклад: (1) *The latest outburst of (metaphorical) fisticuffs came on Thursday when a caucus of May's pro-Brexit Conservative backbenchers announced a bid to oust her from the party's leadership* (The Washington Post, Nov. 16, 2018).

(2) *May, who tepidly opposed Brexit before the referendum, has found it nearly impossible to navigate around both the demands of Brexit cheerleaders and the vastly superior negotiating position of the E.U.* (The Washington Post, Nov. 15, 2018).

(3) *Coupled with a sense that their country — much like themselves — has been disrespected and buffeted by ominous forces, the temptation is to indulge in conspiracy theories, blame outsiders and resort to political nihilism. Soon leaders don't lead, hucksters emerge to play on fear and instantaneous social media intensifies public mood swings and propagates all sorts of myths. (Foreigners are stealing our jobs! Free trade is bad!)* (The Washington Post, June 24, 2016). У поданому дискурсивному фрагменті висміюється рішення більшої частини старшого покоління Великої Британії, прийняте ними на референдумі 2016 року, вийти з ЄС.

Now the government has published a draft exit treaty. It is as long as a Dickens novel and far more confusing (The Washington Post, Nov. 15, 2018). Даний фрагмент є несхвальним, глузливим відгуком на запропонований урядом проєкт угоди, що виражається через порівняння з великими за обсягом

романами Ч. Діккенса, які відзначаються певною складністю (*as long as a Dickens novel and far more confusing*).

Завдяки іронії адресант може приховати глузування та насмішку за похвалою, розважити та розвеселити, підкреслити всю трагічність певної ситуації чи її серйозність і важливість. Сарказм являє собою в'їдливу, викривальну та дошкульну насмішку, з одного боку, а з іншого – це використання висловлювань, які означають протилежне тому, що говорять, щоб зачепити почуття людини, покритикувати щось чи когось в гумористичному ключі [84].

Необдуманість рішень урядом Великої Британії, його некомпетентність підкреслюються епітетами, наприклад: *British policy toward the E.U. would be schizophrenic, even destructive* (The Washington Post, Jan. 30, 2019).

Говорячи про учасників Брекситу на рівні урядів, автори статей вдаються до метонімічного переносу, як-от: *Slowly and painfully, Ms. May is attempting to structure a compromise that would retain Britain's place in the interdependent global economy of the 21st century and its place of influence in international affairs while returning some authorities from Brussels to London* (The Washington Post, July 10, 2018).

ЗМІ репрезентують довготривалі процеси Брекситу як метафоричне *Brexit saga*, що підкреслює затяжний характер політичної кризи, суперечності, які вирують у королівстві. Наприклад: *They want the whole Brexit saga to end* (The Washington Post, Jan. 30, 2019).

Saga – 1) a story about what happens to a group of characters over a long period of time; 2) *INFORMAL* a long series of events, or a description of them [86].

У Брексит-дискурсі зустрічаємо приклади антитези, яка ґрунтується на гострому протиставленні понять, пов'язаних між собою загальним змістом. У наступному фрагменті вона супроводжується іронією, спостерігається явище конвергенції, коли стилістичні прийоми, що виконують спільну функцію, сходяться в одному місці. Йдеться про Брексит у контексті подій в Україні, для якої вступ до Євросоюзу – це один із пріоритетів. Пор.: *Those who amassed*

on the Maidan in fall 2013 were demanding the very thing that British voters rejected — closer ties to the European Union. The ideas of these pro-European voices inside Ukraine now will face increasing scrutiny from E.U. skeptics, who will ask why Ukraine should seek to join a club that others are leaving. This same debate will play out in other countries contemplating E.U. membership (The Washington Post, June 25, 2016).

Завдяки перифразі явища, предмети, особи називаються шляхом опису їхніх характерних рис, як-от у прикладі: *Meanwhile, the mother of Parliaments has gone mad, the governing Conservative Party shows contempt for business, and its Labour rival has been taken over by lovers of Karl Marx* (The Washington Post, Febr. 18, 2019). Автор саркастично називає парламент Великої Британії, який завжди вважався взірцевим і за зразком якого утворилися законодавчі органи багатьох країн, перифрастичним зворотом *the mother of Parliaments*, що з'їхав з глузду (*has gone mad*) через неузгодженість, а іноді неправомочність його дій. Перифраз *lovers of Karl Marx* має на увазі прибічників Джеремі Корбіна, лідера лейбористської партії, відомого лівими поглядами, який не погоджується з угодами Терези Мей та Бориса Джонсона і вважає необхідністю дати можливість британцям висловити свою позицію щодо виходу з ЄС шляхом голосування. Особливість сарказму в даному фрагменті, полягає в тому, що переносне значення, виражене у висловлюванні, має мінімальний рівень прихованості, глузлива оцінка предмета має експліцитний характер.

Варваризм *a fait accompli* свідчить про високий статус події у міжнародному праві та переконує читача в тому, що Брексит не може стати безповоротною подією, що відбулася без урахування міжнародно-правових норм. Наприклад: *Even so, Brexit is hardly a fait accompli* (The Washington Post, Nov. 15, 2018).

Стан безладу, протистояння, посилення емоційної напруженості ситуації, що вирує навколо Брексит-процесів у суспільстві, вербалізуються

прийомом висхідної градації, наприклад: *The Brexit debates in London are full of confrontation, confusion and collapse* (The Washington Post, Dec. 19, 2018).

Серед синтаксичних експресивних засобів виявлено відокремлення (1) та замовчування (2). Наприклад: (1) *It is time for Britain to leave the European Union — with or without a deal* (The Washington Post, 30.01.2019). (2) *In other words, the U.K. stays inside Europe's trading space until ... whenever* (The Washington Post, Nov. 15, 2018). Перший засіб виступає засобом образності, оцінності, у ньому міститься основна частина інформації: неминучість здійснення прагнень Лондона, другий – передає напруженість, невизначеність ситуації навколо Брекситу. Читач має домислити, які будуть перспективи виходу Британії з ЄС.

У назві статті (*Brexit is breaking British politics* (The Washington Post, March 14, 2019)) знаходимо приклад алітерації (повтор приголосних звуків [br]), що робить чутним, як «ламається» та «тріщить» політична стабільність Британії під впливом виходу з ЄС.

Отже, у Брексит-дискурсі експресивність досягається шляхом використання різноманітних експресивних засобів та стилістичних прийомів: епітетів, метафор, порівнянь, метонімії, антитези, відокремлення, градації, іронії тощо. Їхня образність є переважно оцінною, зважаючи на взаємну зрівноваженість логізації викладу з емоційно-експресивним забарвленням у публіцистичному стилі.

1.4.2 Концептуальна метафора

Щоб привернути увагу читачів до певної проблеми, автори статей застосовують різноманітні стилістичні прийоми та експресивні засоби. Найефективніший засіб створення виразності, оцінності та маніпуляцій у політичному мовленні – це метафора. У політичному дискурсі вона виступає імпліцитним прийомом переконання, прийняття чи відхилення певних політичних позицій. Несподіваність появи метафори для реципієнта впливає

не лише на його свідомість, а й на підсвідомість [14, с. 30]. Політична метафора несе оцінне навантаження і справляє позитивне чи негативне враження про певне політичне явище [78, с. 52].

У результаті аналізу матеріалів газети «The Washington Post» виокремлені близькі за змістом метафоричні моделі концептуалізації виходу Великої Британії з Європейського Союзу. Серед них:

1) *Брексит – це трагедія*, наприклад: *Brexit is a human tragedy. Lost jobs, lost prospects and not a few lives (Brits in the EU, Europeans in the UK) genuinely wrecked,*” *tweeted the Economist’s Jeremy Cliffe* (The Washington Post, Nov. 15, 2018);

2) *Брексит – це самогубство та саморуйнування*, наприклад: *A hundred years ago, the British were considered “petty-minded persons” who treasure trade and business above all. But Brexit has shown how wrong this prejudice was. It is economic suicide* (The Washington Post, March 31, 2017);

Yet even if Trump wins a second term, Brexit is the more severe act of national self-harm — with two caveats (The Washington Post, Febr. 18, 2019);

3) *Брексит – це катастрофа*, наприклад: *As Martin Sandbu writes in the Political Quarterly, Brexit has always been “a solution in search of a problem. We’re all weary of the drama, but keep in mind: Brexit would be a disaster* (The Washington Post, March 14, 2019).

Brexit would probably mean a path of slower growth and less innovation for the country and its people (The Washington Post, March 14, 2019).

Brexit would mark the end of Britain’s role as a great power, and I wonder whether it would also mark the day that the West, as a political and strategic entity, begins to crumble (The Washington Post, March 14, 2019).

Катастрофічність омовлюється також лексикою, що номінує ознаки та наслідки катаклізмів, пор.: *For me as a German, the Brexit vote is the second great seismic shift of my lifetime* (The Washington Post, June 25, 2016).

Навіть сама дія на позначення виходу з ЄС позначена метафорою *crash out* “leave a group or organization without their consent” [87], що ґрунтується на

переносі номінації небезпечної техногенної події (“*collide violently with an obstacle or another vehicle*”[87]);

4) *Брексит – це шкода та збитки*, наприклад: *Europe would have every incentive to agree to a postponement: Brexit will mainly **hurt** Britain, but it will also **hurt** its neighbors* (The Washington Post, Oct. 31, 2018);

5) *Брексит – це помилка*, наприклад: *But before that happens, let this sink in: Brexit has been a catastrophic political **failure*** (The Washington Post, Jan. 15, 2019);

6) *Брексит – це загроза* для економічної та політичної стабільності не лише самої Великої Британії, а й Європейського Союзу. Пор.: *Whatever the eventual outcome, Brexit has permanently changed some of the most important institutions of Britain — and continues to **threaten** the survival of Britain as a nation* (The Washington Post, Dec. 13, 2018).

*Brexit has **gridlocked** the British political system* (The Washington Post, Jan. 15, 2019).

*All this is yet another **threat** to Europe’s economic and political stability* (The Washington Post, Febr. 27, 2019);

7) *Брексит – це страх*, що в наступному прикладі підсилюється ще й повтором: *The most **fearsome** possibility seems to be “no deal”: The laws and regulations binding the United Kingdom to the E.U. would expire without a replacement. The result, say many commentators, would be a **fearsome** economic slump* (The Washington Post, Febr. 27, 2019);

8) *Брексит – це невпевненість*, наприклад: *Yet it resolves nothing in the great Brexit drama that has brought political life to a standstill and cast **uncertainty** over the daily decisions of the country, its people and its businesses* (The Washington Post, Dec. 13, 2018);

9) *Брексит – це біль*, наприклад: *They thereby leaped into a quagmire of negotiations with an E.U. determined to make separation sufficiently **painful** to discourage other nations from considering it* (The Washington Post, Jan. 16, 2019);

10) *Брексит – це драматична подія, пор.: Not just in the smaller European nations but also in big countries — France, the Netherlands, Italy and possibly even Germany — **the political scene may shift dramatically**, particularly given the likelihood of slower economic growth (The Washington Post, June 24, 2016);*

11) *Брексит – це погана новина, наприклад: But if it does leave the European Union, it would be **bad news** for Britain, Europe and the West (The Washington Post, March 14, 2019);*

12) *Брексит – це втрата репутації, наприклад: Brexit has **devastated Britain’s international reputation** — and respect for its democracy (The Washington Post, March 13, 2019);*

13) *Брексит – це поляризація Британського суспільства, пор.: The irony is inescapable. Aside from resenting the E.U.’s bureaucrats, the supporters of Brexit aim to restore some of Britain’s lost glory and power. But the reality is the whole Brexit process has weakened Britain’s economy and promoted **political polarization** (The Washington Post, Febr. 27, 2019);*

14) *Брексит – це омана та відволікання уваги, пор.: In the United Kingdom, supporters of Brexit promoted it as a statement of their country’s strength and independence. **But it has achieved the opposite** (The Washington Post, Jan. 15, 2019). Ефемерність очікувань від виходу країни з ЄС вербалізується в наступних прикладах лексемами *a distraction, delusions, fantasies, self-deceptions, the dream, a fantasy*, пор.: They all know that Brexit has been **a distraction** at a time when Europe is trying to deal with its changing geopolitical position toward the United States and China (The Washington Post, Jan. 30, 2019).*

*Back in December, Sir Ivan Rogers, Britain’s former senior civil servant in Brussels, made a widely quoted speech in which he declared that “the debate in this country — on all sides — continues to suffer from all manner of **delusions, fantasies and self-deceptions**.” British politicians, he said, “can no longer get away with strutting and fretting or with sound and fury. It’s time to wake up from the **dream***

*and face the facts.” Three months later, the **dream** continues; the facts have not been faced* (The Washington Post, March 13, 2019).

*The whole thing was **a fantasy**, cynically concocted by ambitious politicians who apparently never thought the nation would take them seriously* (The Washington Post, June 27, 2016).

Nearly a year ago, I wrote that the Brexiteers’ referendum lies were slowly being revealed. Their cowardice is being revealed as well. It will be interesting to see whether they pay a political price (The Washington Post, July 09, 2018). У поданому вище дискурсивному фрагменті повтор (*revealed*) підкреслює неочікуваність рішення більшості мешканців королівства не залишитися у Європейському Союзі та свідчить про їхнє боягузтво.

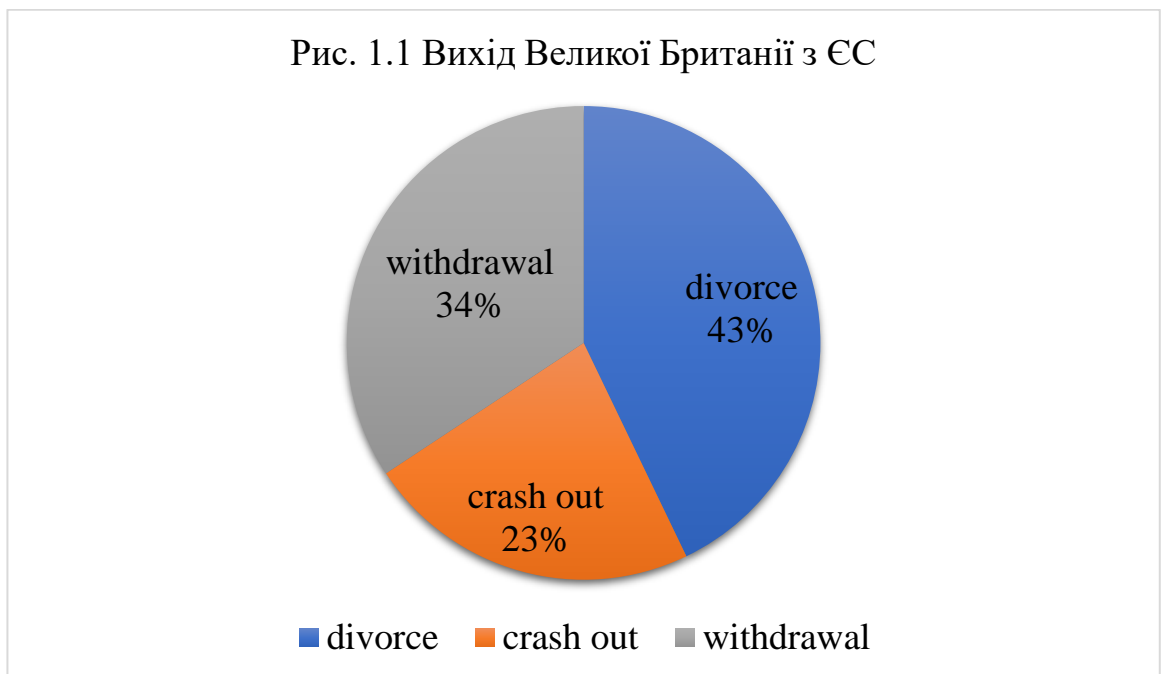
Оскільки криза по-різному інтерпретується суб’єктами Брексит-дискурсу, в останньому зустрічаємо й позитивно марковані метафоричні моделі, як-от: *Brexit – це спроба повернення державного контролю*, наприклад: *Brexit is **an attempt to revive national control and stature*** (The Washington Post, Jan. 16, 2019).

На думку А. Х. Дейгнан, метафори є ідеологічним знаряддям, оскільки передбачають часткову інтерпретацію ситуації та подій через прирівнювання теми (topic) та фактично неіснуючого засобу (vehicle). Вони приховують від членів спільноти дійсність, тлумачать проблемні ситуації з критичної, консервативної точки зору [60, с. 22-27].

Метафори, що справляють цілком позитивне враження від очікуваного Брекситу, передають також євроскептичні настрої. Пор.: *Brexit would be hard for Britain. **Staying in the E.U. would be worse*** (The Washington Post, Dec. 14, 2018). До євроскептиків, у першу чергу, відносять Партію незалежності Сполученого Королівства, пор.: *The protagonist in question is Arron Banks, the most important funder of both the pro-Brexit **UK Independence Party (UKIP)** and Leave.EU, one of several organizations that campaigned to get Britain out of the European Union* (The Washington Post, March 8, 2019).

За допомогою нейтральної метафоричної моделі *Брексит* – це зміна прибічники виходу Великої Британії з Євросоюзу намагаються довести грандіозність події, пор.: *Brexit is radical change, but Britain should nevertheless embrace it* (The Washington Post, Dec. 14, 2018).

Сам вихід Великої Британії з ЄС вербалізується метафоричними лексемами *divorce* (15), *crash out of the E.U.* (8) та нейтральною *withdrawal* (12) (рис. 1.1). Наприклад: *BRITAIN IS in an uproar over Prime Minister Theresa May's proposed agreement with the European Union, which would enable her country to make the least disruptive Brexit divorce from Brussels* (The Washington Post, Nov. 15, 2018).

«Розлучення» описується й стилістично маркованою лексемою «*scrambled*», пор.: *Brits don't know whether their split from the European Union will be "hard," "soft" or "scrambled," or even what their leaders are asking for in the divorce* (The Washington Post, June 22, 2017).

У медійних текстах англomовного дискурсу ідентифіковано одиниці, що свідчать про асоціативний зв'язок Брекситу у свідомості людини зі страхом, невпевненістю, драмою, збитками, крахом, болем, безладом, катастрофою, поляризацією (рис. 1.2).

РИС. 1.2 АСОЦІАТИВНИЙ ЗВ'ЯЗОК БРЕКСИТУ

У дискурсивних фрагментах зазначається і вплив Брекситу на політико-економічну ситуацію в Європі та світі. Для останніх 1) *Брексит – це безлад*, пор.: *Like everybody else in London, I woke up this morning, after not much sleep, to graphic depictions of the pound crashing, the stock exchange **collapsing** and markets all over the world **in turmoil*** (The Washington Post, June 24, 2016); 2) *Брексит – це застереження та занепокоєння*, пор.: *And so we have to ask ourselves: Are the events of today in Britain **a harbinger** of what awaits us at home?* (The Washington Post, June 25, 2016).

Складові дискурсивного контексту мають відношення до мовців, які й породжують дискурс у процесі своєї когнітивно-комунікативної мовленнєвої діяльності [7, с. 73]. Оскільки дослідження фокусується на образі Брекситу, що сформувався на шпальтах американського ЗМІ, не оминається вплив політичної події на американське суспільство, зокрема, на його тодішнього президента Дональда Трампа. Пор.: *Finally, I do realize that it's facile to talk about the impact on a U.S. election that is still many months away, that it's too simple to say "first Brexit, then Donald Trump."* <...> *If that kind of transformation*

can take place in the U.K., then it can happen in the United States, too. We have been warned (The Washington Post, June 24, 2016).

Brexit is a cautionary tale for Trump supporters (The Washington Post, June 27, 2016).

У поданих дискурсивних фрагментах йдеться про *Brexit* як застереження для «заатлантичного близнюка». До того ж, проводиться паралелізм між подіями Брекситу та часом нерозважливою політикою Дональда Трампа, наприклад: *But which is the more noxious: Brexit or President Trump?* (The Washington Post, Febr. 18, 2019).

Однак, негативний вплив Брекситу на світову ситуацію простежується не завжди. Поширена, або розгорнута, метафора в наступному прикладі свідчить про прагнення і можливість для Франції посісти вагоме місце в структурі ЄС після виходу з нього Великої Британії. Пор.: *And French officials are licking their lips. Or, to use their own preferred, Cameron-inspired metaphor: They are rolling out the “blue-white-red carpet”* (The Washington Post, June 22, 2017).

Метафора є найбільш поширеним експресивним засобом, що образно (хоча й суб'єктивно) віддзеркалює реальність, посилює точність мовлення, його емоційну виразність, виконує естетичну функцію.

Таким чином, побудовані на метафоричному переносі моделі мають здебільшого негативне забарвлення. Переважання негативних конотацій передає настрої американського суспільства, що стосуються питань подальшої долі Великобританії та Європейського Союзу.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ БРЕКСИТ-ДИСКУРСУ

2.1 Переклад медіадискурсу

Аналізовані статті, взяті зі шпальт Вашингтон пост, являють собою комунікаційний продукт, отриманий у результаті конвергенції засобів масової інформації. Вони є медіатекстами онлайн-формату, що одночасно входять до інтернет- та медіадискурсу. Серед їх властивостей можна виділити мультимедійність, інтерактивність, гіпертекстуальність, нелінійність, відкритість та багатовимірність. Онлайн-тексти реалізують гіпертекстові властивості через зв'язки зі стартовою сторінкою, текстами суміжної тематики з навколотекстового простору та інтернет-сторінкою.

Засоби масової інформації мають динамічний, структурований, орієнтований характер. Їх метою є швидка та змістовна відповідь підсвідомості населення на зміни в суспільстві. ЗМІ відображають світосприйняття, індивідуальну й колективну свідомість та впливають на них. На думку О. О. Білецької, актуальності набуває адекватність передачі інформації в контексті міжкультурної комунікації, а накопичений досвід в перекладі текстів ЗМІ формує науковий напрямок медіаперекладу [8; 66].

Сутність перекладу як інтелектуальної посередницької діяльності найкраще виявляється в низці перекладних дискурсів певного соціально значущого твору у вигляді цілісного тексту. Одне з його завдань полягає у встановленні під час взаємодії різномовних соціумів контактів, що спираються на інтереси споживачів когнітивного, етичного, філософського, богословського, етнопсихологічного дискурсивного планів. Перекладач надає суб'єктивного звучання вихідному тексту в цільовій мові: його власний погляд на тлумачення смислів твору, що перекладається, впливає на вибір міжмовних трансформацій, що сприяють, на його думку, адекватній передачі змісту оригіналу.

Суспільний статус перекладу визначається такими факторами, як соціальний статус комунікантів, перекладача, умови комунікації, суспільна значущість створюваного перекладачем продукту тощо [74, с. 72]. Значна кількість перекладів одного й того ж твору визначається перекладацькими рішеннями, що залежать від контекстів, інтертекстуальності [1], пресупозицій, особистості перекладача-інтерпретатора як продукту суспільства, когнітивних та мовленнєво-мисленнєвих процесів, що відбуваються в нього в голові.

Переклад розглядають як процес створення тексту цільовою мовою, рівноцінного тексту оригіналу. Рівноцінність двох текстів виражається в аналогічності їх впливу на адресата, що реалізується, в першу чергу, через комунікативно-функціональну еквівалентність змістових елементів. Останні утворюються з актуалізованих значень мовних одиниць та стилістичних особливостей твору. Якісний переклад передбачає семантико-структурну відповідність вихідного та перекладного текстів, що сприяє мисленнєво-змістовній адекватності створеного продукту.

Реалізація стратегії перекладу медіатекстів залежить від структурно-семантичного, оцінно-експресивного та культурологічного параметрів. До того ж, О. О. Білецька вважає, що в медіаперекладі враховують лінгвостилістичні особливості цільової мови [8]. Якість перекладу медіатекстів визначається ступенем відтворення функціонального вигляду оригіналу в цільовому тексті: інформативної, емотивної, естетичної та спонукальної функцій. Вихідний медіатекст містить факти, повідомляє інформацію, впливає на масову свідомість, закликає до дії, демонструє виражене емоційне ставлення автора до змісту, задовольняє естетичні потреби адресата.

При цьому, інструментом маніпуляцій виступає й сам переклад, що демонструє вплив суспільства на міжкультурну взаємодію, взаємозв'язок із ситуацією, у якій він відбувається, та використовувани в ньому стратегії. Перекладач не лише виконує суспільне замовлення забезпечити двомовну комунікацію, в максимально можливій мірі наближену до одномовної, а й

керується настановами соціуму. Маніпулювання текстом виконується заради певної мети перекладача або замовників перекладу [20, с. 93–94].

Наріжним каменем перекладу Брексит-дискурсу виступають мовно-стильові особливості медіатекстів, пов'язані з використанням кліше, фразеологічних одиниць, реалій, аббревіатур, власних назв, експресивних засобів та стилістичних прийомів.

Отже, стратегія перекладу, практичні рішення в передачі брекситокону залежать від конкретного завдання, поставленого перед учасниками міжмовної взаємодії.

2.2 Переклад брекситокону

2.2.1 Переклад аббревіатур та власних назв

У мас-медійному Брексит-дискурсі вживається лексика властива політиці, як та, що вже давно закріпилися в словнику, так і та, що щойно виникла. Серед її шарів виявляємо аббревіатури, що відповідають тенденції тяжіння досліджуваних текстів до лаконічності.

Абревіатурна лексика, вжита в Брексит-дискурсі, не завжди має готові відповідники в українській мові. Так, у наступному фрагменті *E.U.* має відповідник *ЄС*, а *U.K.* не має, а тому перекладається як *Сполучене Королівство* (скорочений варіант від Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії). Наприклад: *The problem with the U.K.-E.U. negotiations over Brexit is that it isn't at all clear that there is a win set of agreements that both parties can live up to* (The Washington Post, Jan. 16, 2019). *Проблема в переговорах між Сполученим Королівством та ЄС з приводу Брекситу* полягає в тому, що взагалі неясно, що є низка виграшних угод, якими можуть керуватися обидві сторони.

У наступному висловлюванні *the UKSC* є скороченням від *the U.K. Supreme Court* (Верховний суд Великої Британії). В українській мові відсутня

конвенційна скорочена назва, а утворення власної аббревіатури є недоречним, з огляду на високий статус позначуваної установи в суспільстві. Тому в перекладі використовуємо повну назву, до того ж, уживаючи в ній *Велика Британія*, а не *Сполучене Королівство*, Пор.: *In fact, the way **the UKSC** approached this case suggests that it is aware of this possibility* (The Washington Post, Sept. 20, 2019). *Насправді, те, як **Верховний суд Великої Британії** підходить до цієї справи, свідчить про його усвідомлення такої можливості.*

До вербальних знаків семіотичного простору медіадискурсу належать також власні назви, в т. ч. прецедентні антропоніми. Крім номінативної функції, вони слугують своєрідними мовними засобами впливу на індивідуальну та масову свідомість.

У передачі власних назв Брексит-дискурсу застосовуємо переважно транслітерацію або транскрибування. Пор.: *As a result, the Conservatives face electoral losses in areas that backed remain, such as the south and southwest, as well as Scotland, where popular Conservative leader **Ruth Davidson** has resigned. To win a majority in the next election, then, the Conservatives must consolidate the leave vote, neutralizing **Nigel Farage's** new Brexit Party and winning towns in Labour strongholds in northern England that voted to leave the E.U.* (The Washington Post, Sept. 18, 2019). *Як результат, консерватори зіштовхуються з утратами електорату у тих районах, що підтримують ідею залишатися в ЄС, таких, як південь та південний захід, а також у Шотландії, де пішла у відставку популярна лідерка консерваторів **Рут Девідсон**. Для того, щоб потім завоювати більшість на наступних виборах, консерватори мусять консолідувати на виборах прибічників виходу, нейтралізувавши нову Партію Брекситу **Найджела Фаража** та завоювавши підтримку у містах, цитаделях лейбористів, у північній Англії, які голосували за вихід із ЄС. Традиційні відповідники в українській мові мають назви партій – консерватори та лейбористи. У наведеному фрагменті використана ще одна власна назва *Brexit Party*, яка в оригіналі представлена препозитивним атрибутивним словосполученням із двох іменників. На українську мову його перекладаємо*

як іменникову фразу з керуванням, у якій залежний компонент вжитий у формі родового відмінка – *Партія Брекситу*.

Назви документів, що згадуються в Брексит-дискурсі, передають переважно дослівно, якщо ще не існує традиційної усталеної назви в українській мові, із застосуванням трансформацій додавання, перестановки компонентів, граматичних заміни тощо. Наприклад: *The legislation is called **the European Union (Future Relationship) Bill**, essentially an 80-page version of the post-Brexit trade and security deal agreed upon Christmas Eve, which is 1,246 pages* (The Washington Post, Dec. 31, 2020). *Законодавчий документ називається Проєктом договору з Європейським Союзом (про подальші відносини), який по суті є редакцією з 80 сторінок пост-брекситової угоди про торгівлю та безпеку обсягом 1246 сторінок, погодженої напередодні Різдва.*

Таким чином, абрєвіатурні лексеми термінологічно маркують Брексит-дискурс. На українську мову вони перекладаються абрєвіатурами або розшифрованою одиницею. Складність у передачі власних назв пов'язана зі ступенем відомості оніма в цільовій мові та культурі.

2.2.2 Особливості перекладу словосполучень на позначення контекстуальності Брексит-дискурсу

Словосполучення – номінативні одиниці, що складаються принаймні з двох слів, що належать до самостійних частин мови. Вони не лише називають денотат, а й дають йому характеристику.

Переважна більшість словосполучень на позначення контекстуальності Брексит-дискурсу у вибірці є іменниковими за належністю стрижневого компонента та атрибутивними за семантико-синтаксичними відношеннями між головним та залежним словами. Атрибутивні компоненти описують властивості денотата, позначеного стрижневим словом, та подають його характеристику [73, с. 372].

Складність перекладу словосполучень пов'язана, в першу чергу, з належністю до еталонної ситуації, яка співвідноситься з певними конотаціями, що входять до когнітивної бази лінгвокультурної спільноти. По-друге, вибір доречного відповідника залежить від правильності встановлення семантичних зв'язків у фразах оригіналу, серед яких виявлені дво-, три-, чотири- та багатокomпонентні утворення. До того ж, через стрімкий розвиток науки [57] перед перекладачем часто постає проблема багатозначності вихідної одиниці. Нарешті, труднощі перекладу фраз зумовлені розбіжністю в складі англійської та української мов.

Для правильного перекладу словосполучень із двох та більше іменників, в т. ч. з означуваними одиницями, слід проаналізувати внутрішні смислові зв'язки між їх членами, знайти відповідник головному слову, а потім залежним (відповідно до кількості компонентів). Останні можуть утворювати окремі смислові групи та перекладатися українською мовою:

а) прикметником, наприклад: *some pro-Brexit voices* – деякі пробрекситові погляди, *an explicitly pro-Brexit platform* – відверто пробрекситова платформа;

б) іменником у родовому відмінку, наприклад: *a Brexit formula* – формула Брекситу, *Brexit proponents* – прибічники Брекситу;

в) іменником з прийменником, наприклад: *a post-Brexit trade* – торгівля після Брекситу, *the Brexit vote* – голосування про Брекситу;

г) описово (словосполученням, дієприкметниковим і дієприслівниковим зворотами або підрядним реченням), наприклад: *Britain's post-Brexit relationship with the E.U.* – відносини Британії з ЄС після Брекситу, *smaller "equivalence" deals* – угоди нижчої вартості, *British Prime Minister Boris Johnson's "get Brexit done" mandate* – мандат завершеного Брекситу Британського прем'єр-міністра Бориса Джонсона, *swapping an "ever-closer union" for "what may be an ever-closer agreement"* – замінюючи ще тісніший союз на можливо ще тіснішу угоду, *to run a "people versus Parliament" campaign* – розпочати кампанію народу проти парламенту.

У Брексит-дискурсі зустрічаємо й інші типи словосполучень, які не викликають особливих труднощів перекладу.

Таким чином, переклад словосполучень на позначення контекстуальності Брексит-дискурсу залежить від їх структури та смислових зв'язків між компонентами.

2.2.3 Реалії як перекладацька проблема

Масмедійний дискурс містить відомості національного або культурного характеру, які вербалізуються в етнолексемах – реаліях, що являють собою явища, характерні для матеріального й духовного життя лише даного народу та відсутні в інших.

Етноспецифічна лексика відіграє вагому роль загальному потоці інформації в Брексит-дискурсі. Найчастіше вона є безквівалентною. Наприклад: *The threat of a hard Irish border had lingered over Brexit negotiations, with concerns that the violence of **the Troubles** could return if border checks between Northern Ireland and Ireland, which remains an E.U. member, are established* (The Washington Post, Jan. 1, 2021). *Загроза жорсткого ірландського кордону затримала переговори з Брекситу через занепокоєння, що може повернутися **тридцятирічний збройний етнічно-політичний конфлікт**, якщо буде встановлено контроль на кордоні між Північною Ірландією та Ірландією, що залишається членом ЄС.* Переклад реалії *the Troubles* здійснюємо описово словосполученням *тридцятирічний збройний етнічно-політичний конфлікт*.

Для передачі наступної реалії, також пов'язаної з конфліктом у Північній Ірландії, обираємо між двома традиційними еквівалентами, закріпленими в українській мовній картині світу як *Белфастська угода* або *Страсноп'ятнична угода* – відома в світовій історія мирна угода [83], укладена 10 квітня 1998 року між урядами Республіки Ірландія та Великої Британії, автори якої отримала Нобелівську премію миру. *The absence of a deal,*

if trading rules between Northern Ireland were no longer aligned with those of Ireland, an E.U. member state, could have resulted in the need for a hard border — a potential breach of the Good Friday Agreement that some feared could lead to sectarian violence (The Washington Post, Dec. 24, 2020).

Серед прийомів, що використовуються для передачі реалій, виокремлюють транслітерацію та калькування. Наприклад: *Both Unionists and conservative Brexiters have enough votes to veto any deal* (The Washington Post, Jan. 16, 2019). Як юніоністи, так і брекситери голосують за те, щоб скасувати будь-яку угоду. Проте такий спосіб має обмежений характер і може бути застосований лише до мовних одиниць, закріплених у мові перекладу та знайомих носію іншої культури.

У перекладі маловідомих та невідомих реалій реалізується прийом очуження: у цільовий текст включають додаткові пояснювальні елементи, що тлумачать сутність одиниці (транскрибованої, транслітерованої або переданої дослівно). Пор.: *Corbyn and Farage also get very different popularity ratings from Leavers and Remainers* (The Washington Post, Jul. 23, 2019). Корбін та Фараж також отримали різні рейтинги популярності від ливерів, прибічників виходу, та його противників – ремейнерів. У передачі одиниць *Leavers and Remainers* перевагу віддають транслітерованим ливери та ремейнери, які супроводжує внутрішній коментар [22; 76] (*прибічників виходу, його противників*) після етноспецифічної одиниці та перед нею. Проте зловживання експлікативними одиницями в межах цільового тексту призводить до невиправданого збільшення його обсягу. За відсутності реальної необхідності вживання пояснювальних коментарів вдаються до підбору функціональних аналогів.

Щодо калькування, воно застосовується переважно для перекладу морфологічних форм та синтаксичних структур. *The new prime minister was able to get his withdrawal agreement through Parliament in January 2020, which resulted in the long-awaited “Brexit Day” on Jan. 31 – when Britain formally Brexit* (The Washington Post, Dec. 24, 2020).

Утворене способом конверсії *Brexited* перекладається українським неологізмом *брекситувала* у формі минулого часу, побудованим за допомогою морфологічних формантів, суфіксальним способом. Конвертовані неологізми, за словами С. Г. Волкової, становлять нечисленну групу серед новоуторень [13].

Перекладач занурює реалії в нову приймаючу культуру, одомашнюючи їх [1]. При цьому, він виступає не лише інтерпретатором вербальних знаків, а й експертом міжкультурної комунікації, який має достатню когнітивну базу, зокрема, сукупність необхідних знань та мінімізованих національно детермінованих уявлень певної лінгвокультурної спільноти. Перекладач оцінює запас фонових знань, передбачуваний автором оригіналу в потенційного адресата, і забезпечує достатній рівень взаєморозуміння сторін для подолання лінгвоетнічного бар'єра [64, с. 11; 68]. Зрозуміти контекст описуваної ситуації та зорієнтуватися в тому, що відбувається, допомагає обізнаність у подіях минулого й ситуаціях у сучасному світі.

Таким чином, адекватний переклад етноспецифічних одиниць оригіналу не може бути дослівним, він вимагає додаткових коментарів цільовою мовою задля розуміння адресатом та справляння запланованого впливу на нього. Перекладач вдається до паралельного застосування стратегій очуження та одомашнення.

2.2.4 Передача фразеологічних одиниць цільовою мовою

У Брексит-дискурсі знаходимо фразеологічні звороти, ідіоми та стійкі звороти, які надають йому образності, емотивності, експресивності й оригінальності. Їх активне залучення до масмедійного дискурсу сприяє реалізації інформативної й прагматичної функцій.

На думку А. С. Каленської, фразеологізми узагальнюють авторські роздуми, організовують текст статті в логічну композиційну структуру, привертаючи увагу адресата саме до визначеного фрагменту [21, с. 39].

Переклад семантично багатих, образних, лаконічних та яскравих фразеологічних одиниць у медіаполітичній комунікації – не легке завдання для перекладача. Фразеологізми перекладають цілісними та усталеними структурами [27, с. 30]. При цьому, відтворюючи фразеологізм цільовою мовою, перекладач передає його зміст, конвертує форму, відшукуючи подібний зворот (абсолютний або близький еквівалент), що відповідає прагматично-стилістичній функції оригіналу. За відсутності ідентичної за структурою та значенням одиниці вдаються до приблизного відповідника, функціонального аналогу, кальки або описового перекладу. У процесі перекладу фразеологізмів вдало поєднуються й трансформації змішаного типу [15, с. 179].

Використання близького еквівалента доцільне в перекладі *dead in a ditch*, пор.: *He has purged Tory moderates, including two former chancellors and the grandson of Winston Churchill, and declared that he would “rather be dead in a ditch” than ask Brussels for a delay to Brexit* (The Washington Post, Dec. 12, 2020). *Він позбувся поміркованих Тори, включаючи двох колишніх канцлерів та онука Вінстона Черчилля, і зробив заяву, що краще «помре у злиднях», ніж попросить Брюссель відтермінувати Брексит.* Вибір фразеологізму *помре у злиднях* [82] визначається цілями мовця: продемонструвати рішучість у просуванні процесу Брекситу, його безповоротності, негативне ставлення до його зволікань. Уміння обрати в цільовій мові фразеологізм із синонімічних за значенням і відмінних за функціонально-стилістичним забарвленням висловів дає змогу досягти комунікативно-функціональної еквівалентності оригіналу та перекладу.

Приблизний еквівалент можна застосувати в перекладі звороту *a level playing field*, що означає «однакові можливості» [84], пор. : *Others include data protection and the matter of ensuring a “level playing field” between Britain and the E.U., which could allow Brussels to impose punitive tariffs on British industries if London slashed regulations to make itself more competitive* (The Washington Post, Jan.1, 2021). *Інші стосуються захисту даних та питання забезпечення*

рівних правил гри для Британії та ЄС, які б дозволили Брюсселю накласти штрафні тарифи на галузі промисловості у разі, якщо Лондон знизить ставки для більшої своєї конкурентоспроможності.

Фразеологізми мають денотативне та конотативне значення. Якщо перше впливає на логічне сприйняття адресата, друге – на його емоції. Додаткове оцінне, емотивне, символічне значення, присутнє в них, відоме членам мовної спільноти. Так, *a dog's Brexit* є новоутвореним сталим сполученням за зразком *a dog's dinner / breakfast*, що виражає ганебність, несхвалення через неохайність, погану організацію, планування. Тому для перекладу обираємо функціональний аналог – одиницю, якій приписуються зазначені конотації україномовною спільнотою, на кшталт, *не Брексит, а свинство* [81] або нейтральною фразою *нечесний Брексит*.

Ідіоми передають національну специфіку мови, мудрість народу, його віковий досвід, етичні норми, дотепність та оригінальність. Наприклад: *The move, denounced by critics as constitutionally illegitimate and undemocratic sought to sideline lawmakers from blocking Johnson's attempts to deliver Brexit by Oct. 31, "do or die" competitive* (The Washington Post, Sept. 18, 2019). *Рух, оголошений критиками як конституційно незаконний та недемократичний, має на меті відсторонити законодавців від блокування спроб Джонсона провести Брексит, кров з носа, до 31 жовтня. Щоб перекласти ідіому do or die* [88], обираємо з українського синонімічного ряду (*кров з носа, правдами й неправдами, що б там не було, хоч трісни, пан або пропав*) зворот із аналогічним значенням *кров з носа*, що відбиває категоричну тональність мовлення та засвідчує впевненість у результативності дій, виконаних будь-якими засобами, навіть порушуючи норми, незважаючи ні на які труднощі, обставини.

Фразеологізми мас-медійного дискурсу виражають національну соціокультурну специфіку, демонструючи особливе бачення світу носіями мови та ідентифікуючи їхню самосвідомість [45]. Вони покликані екстеріоризувати позитивну, іронічну та негативну оцінку, виражати

ставлення мовця до проблеми, що обговорюється в суспільстві або до матеріалу газетних новин [29; 21, с. 39]. Так, у наступному прикладі *to end with whimper* виражає іронічну оцінку. У цільовій мові його відповідником може бути нейтральна експлікативна фраза *безславно завершитись*. Пор.: *So, demography, combined with a new understanding of Brexit's certain costs and myriad uncertainties, could cause 2016's big bang that began Brexit to end with a 2019 whimper of a referendum saying, "Oh, never mind."* (The Washington Post, Jan. 11, 2019). *Отже, демографія, разом з новим усвідомленням певних витрат на Брексит та міріад невпевненостей, могла спричинити великий вибух у 2016 році, що розпочав Брексит та безславно завершив референдум 2019 року, сказавши «Не зважайте».*

Таким чином, для передачі фразеологізмів Брексит-дискурсу українською мовою вдаються до фразеологічного та нефразеологічного перекладу.

2.3 Особливості перекладу заголовків

Заголовок є важливим елементом у структурі статті незалежно від того, чи це друковане, чи електронне видання. Він покликаний виконувати певні функції: лаконічно та влучно розкрити зміст статті, привернути увагу читача, зацікавити його описуваними фактами, вплинути на його світосприйняття, а, можливо, й схилити до певних дій. На перший план виступає контактнo-спонукальна функція, яка реалізується опосередковано – через інформування.

Перекладач медіатекстів виступає співавтором заголовку, підзаголовку й ліду, що зумовлює його активність, креативність і свободу у виборі трансформацій та прийнятті перекладацьких рішень. Як слушно зауважує О. Панченко, до лексичних труднощів передачі заголовків можна віднести їх насиченість політичними термінами, нетермінологічною політичною лексикою, кліше, неологізмами, фразеологізмами, реаліями, власними

назвами, скороченнями і сленгом та багатозначність лексем загального вжитку [41, с. 100].

Заголовки медіатекстів мають свої граматичні та стилістичні характеристики. Аналіз досліджуваних текстів дозволив виявити, що в них використовуються номінативні й предикативні заголовки, заголовки-хроніки, резюме, цитати, гасла, фразеологізми тощо (додаток А). Головним у перекладі заголовків виступає функціонально-комунікативний підхід, оскільки задля досягнення адекватності перекладу орієнтуються передусім на функціональну домінанту. Так, номінативний заголовок *The bright side of Britain's Brexit chaos* (The Washington Post, Dec. 12, 2018) виконує в перекладному висловлюванні ту ж функцію називання, зазначення теми статті *Яскрава сторона хаосу від Британського Брекситу*.

Заголовок *Sacrificing peace in Northern Ireland is not acceptable price for Brexit* (The Washington Post, Dec. 20, 2018) та його український відповідник *Пожертвувати миром у Північній Ірландії – неприйнятна ціна для Брекситу* мають предикативну структуру. Вони являють собою розгорнуті тези про предмет повідомлення статті.

Заголовки в оригіналі *The U.K. Supreme Court has ruled Parliament's suspension unlawful. Will the U.K public approve?* (The Washington Post, Sept. 20, 2019) та в перекладі *Верховний Суд Великої Британії визнав призупинення роботи парламенту незаконним. А чи схвалить це громадськість Об'єднаного Королівства?* є хронікою, що у стислій формі подають інформацію.

Заголовок *Britain and the E.U. promised no hard border with Ireland. They can't renege now* (The Washington Post, Dec. 6, 2018) та його український відповідник *Британія та ЄС пообіцяли, що не буде жорстких кордонів з Ірландією. Зараз вони не можуть виконати обіцянок* є прикладом резюме, оскільки спокійно, об'єктивно коментують подію, приховуючи прями оцінки.

Заголовки-гасла *Brexit, meet America's Trexit* (The Washington Post, June 24, 2016). *Брексите, зустрічай американський Трексит* в обох мовах побудовані на іронії.

Зростання акцентуації уваги читача відбувається, коли у заголовку використовується фразеологізм, який через свою експресивність та емоційність виконує атрактивну функцію й має більший потенційний вплив на адресата, ніж нейтральна лексика. Проте учасники мас-медійного дискурсу часто вдаються до лінгвокреативності, відходячи від класичної форми фразеологічної одиниці та надаючи їй нового вигляду або утворюючи неофразеологізм [23]. Подібне явище можна проілюструвати прикладом, де автор деформував англійське прислів'я *If you play with fire, you'll get burned*, пор.: *Brexit and Trump: When politicians light xenophobic fires, everybody gets burned* (The Washington Post, June 22, 2016). Зміни в структурі фразеологічного звороту бажано відтворити в перекладі. Аналіз корпусу українських прислів'їв дозволяє виявити близькі еквіваленти: *Не жартуй з вогнем, бо обпечешся. Не жартуй з вогнем – можеш згоріти. Не носися з вогнем, бо сам спечешся.* На їх основі формулюється перекладний варіант зазначеного заголовка: *Брексит та Трамп: Коли політики жартуватимуть зі ксенофобічним вогнем, самі обпечуться.*

Для забезпечення адекватної комунікації деякі лексеми не потребують власне перекладу, відповідника в цільовій мові, а подаються адресату в іншомовному вигляді. Наприклад: *The intellectual dishonesty of the Brexit Taliban is now in full view* (The Washington Post, Sept. 7, 2018). *Інтелектуальна недоброчесність Brexit Taliban зараз як на долоні.*

Відтворюючи елементи заголовкового комплексу українською мовою, перекладач намагається передати стилістичне забарвлення. Пор.: *Boris Johnson 'prorogued' Parliament — just like a 17th-century king* (The Washington Post, Sept. 3, 2019). *Борис Джонсон оголосив перерву в роботі парламенту – точно як король із сімнадцятого століття.* Поза увагою перекладача не залишається безеквівалентна лексична одиниця *prorogued*, яка не має окремого регулярного відповідника в українській мові і потребує описового перекладу, та порівняння *just like a 17th-century king*, яке спирається на фонові знання адресанта та адресата. Прецедент зупинки роботи парламенту,

започаткований Карлом II, мав місце в 17-у столітті і був потужним інструментом впливу з боку короля на прийняття законів та процес формування політики держави. Суб'єктом порівняння виступає чинний прем'єр-міністр Великої Британії, об'єктом – королі 17-го століття, а ознакою – втручання монархів у вирішення парламентом фінансових та конституційних питань.

Отже, дослідження способів передачі заголовків онлайн-медіатекстів виявляє формально-структурну еквівалентність оригіналу й перекладу. Проблема відтворення культурної маркованості Брексит-дискурсу, його прагматичного потенціалу пов'язана з визначенням основного вектору перекладу, його стратегії. Реалізація останньої в перекладі заголовків детермінована комунікативними умовами та параметрами вихідного тексту.

2.4 Стилiстичнi труднощi перекладу

У результаті обробки адресатом інтелектуальної інформації виникає емоційний ефект. Експресивність та емотивно-оцінне забарвлення Брексит-дискурсу [24] також зумовлюють труднощі перекладу медіатекстів. Наприклад: *And the country's economy is set to decline nearly 10 percent in 2020, while the value of the pound has plummeted amid intertwining sources of uncertainty: Brexit and the coronavirus pandemic* (The Washington Post, Dec. 24, 2020). *А економіка країни, за оцінками, знизиться на 10 відсотків у 2020 році, в той час як ціна фунта стерлінга падає посеред джерел невпевненості, що переплелися між собою: Брекситу та пандемії коронавірусу.* Метафору *sources of uncertainty* перекладаємо як *джерела невпевненості*, зберігаючи образ експресивного засобу оригіналу, що підкреслює такий же ступінь загрози від зволікання Брекситу для британського суспільства, як і пандемія коронавірусу, та викликає занепокоєння і страх у читача.

У перекладах доцільно зберігати метафору *битва*, яка є частотною в Брексит-дискурсі, що розгортається в *Вашингтон пост*, задля акценту на

тому, що це крупний, рішучий бій. Пор.: *Boris Johnson has become Conservative leader and prime minister in the middle of the “Battle of Brexit,” which has polarized his party and the United Kingdom as a whole* (The Washington Post, Dec. 24, 2020). *Борис Джонсон став лідером консерваторів та прем'єр-міністром у вирі битви за Брексит, яка поляризувала його партію та Сполучене Королівство, в цілому.*

До аналогічного перекладу вдаємося й у наступному прикладі, пор.: *After years of epic **battle** in the Palace of Westminster over Britain's exit from the European Union, lawmakers were recalled Wednesday from their holiday break to ratify legislation at breakneck speed that will reshape future relations between the United Kingdom and the bloc* (The Washington Post, Dec. 31, 2020). *Після довгих років епічної **битви** в стінах Вестмінстерського палацу за вихід Британії з Європейського союзу законодавців відкликали в середу зі святкової перерви для того, щоб стрімголов ратифікувати закони, які переформатують майбутні відносини між Сполученим Королівством та блоком. Масштабність події посилюється в англомовному дискурсі епітетами *epic* та *at breakneck speed*, які відтворюються в перекладі: перший шляхом варіантного відповідника епічної, другий – модуляцією стрімголов. Вибір цільової одиниці стрімголов (дуже швидко, прожогом, сторч головою) логічно витікає зі значення фрази *at breakneck speed*, яка тлумачиться як *reckless or dangerous, especially because of excessive speed; hazardous* [85].*

Відтворюючи стилістичні прийоми та експресивні засоби оригіналу, вдаються до компенсації. Пор.: *But with the mammoth legislation pushed through with little time for deliberation, and the country **focused on the surging** coronavirus pandemic, **the convoluted saga** ended with an air of anticlimax* (The Washington Post, Jan. 1, 2021). *Але в той час як проштовхували велетенські законопроекти, не виділяючи часу на їх обговорення, а країна **затамувала дихання** через стрімке **поширення** пандемії коронавірусу, **заплутана сага** закінчилась в атмосфері розчарування.*

Перифраз *the convoluted saga* передається відповідним оригіналу засобом – *заплутана сага*, а стилістично нейтральне *focused on* – метафорою *затамувала дихання*. Останнє перекладацьке рішення компенсується зниженням експресивності слова *surging* через використання відповідника *поширення*.

Трансформація компенсації передбачає наближене відтворення одиниці оригіналу мовними знаками цільової мови через логізацію та експресивацію. Перша полягає заміні експресивно маркованої одиниці оригіналу перекладацьким відповідником лише з логічно-понятійним змістом. Остання натомість пов'язана з перекладом загальноживаної лексики за допомогою стилістично забарвлених слів [53, с. 102–103]

У наступному фрагменті вдається зберегти експресивний засіб (метафору) з тим же образом, що і в оригіналі. Наприклад: *In April, we conducted a poll of 1,436 U.K. adults, a group that was reasonably representative of the U.K. population as a whole, during a brief lull in the furor over Brexit* (The Washington Post, Sept. 20, 2019). *У квітні ми провели опитування серед 1436 дорослих респондентів Об'єднаного Королівства, групи, яка була повністю репрезентативною щодо населення Об'єднаного Королівства в цілому, під час короткого затишшя в фурорі, що викликав Брексит*. Відповідник у мові перекладу має ту ж стилістичну маркованість і робить акцент на гучному публічному успіху, який викликав палке схвалення в суспільстві.

Експресивну установку оригіналу реалізують не лише шляхом використання аналогічних виразних засобів, але й, по можливості, за допомогою стилістичних прийомів, які традиційно залучаються для подібних цілей у мові перекладу. Так, стилістично ідіоматичні модальні модифікатори емпатичної природи (еліптичні конструкції), характерні для англійського мовного мислення, відображають прагнення уникати широких категоричних оцінок. В українському перекладі емоційна насиченість зростає. Наприклад: *The deal avoided the worst-case scenario — a dreaded “no deal” Brexit and*

attendant border chaos — but will bring few, if any, immediate and visible benefits (The Washington Post, Jan. 1, 2021).

Експресивно-підсилювальне значення аломорфної англійської еліптичної конструкції *if any* передається українською мовою словом *майже*. До того ж, перетворення тягне за собою застосування антонімічного перекладу присудка – заміну стверджувальної форми *will bring* на заперечну *не принесе*, яка є категоричнішою за вихідну. Пор.: *Угода уникла найгіршого сценарію – Брекситу «без укладання угоди», яким усіх жахали, та супутнього йому хаосу на кордоні – але майже не принесе негайних та помітних переваг.*

However, it also indicates a new, if disruptive, re-engagement by citizens in politics (The Washington Post, May 29, 2019). *Однак, це вказує на нове, додаткове залучення громадян до політики, дарма що воно є деструктивним.* Еліптична конструкція *if disruptive* перекладається за допомогою підрядного допустового речення *дарма що воно є деструктивним.*

Таким чином, виразні засоби та стилістичні прийоми Брексит-дискурсу зберігаються в українських висловлюваннях, перекладаються іншим засобом або замінюються нейтральною одиницею, що може компенсуватися в цільовому тексті.

РОЗДІЛ 3

РОБОТА З МЕДІАТЕКСТАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ПЕРЕКЛАДУ

3.1 Статті про Брексит як засіб формування лінгвосоціокультурної компетентності

Навчання іноземних мов ґрунтується останнім часом на компетентнісному підході [56; 70; 71]. Воно націлене на формування здатності здобувачів освіти використовувати іноземну мову для передачі інформації, викладу думок, налагодження ефективної міжкультурної взаємодії [40] – їхньої комунікативної компетенції (використовуємо як синонім терміну «компетентність»). Участь у цьому процесі якраз і бере читання автентичних текстів на тему Брекситу.

Автентичні медійні тексти приваблюють читача тим, що вони створені для носіїв мови тієї спільноти, у якій виникли [59, с. 276]. Вони беруть участь у створенні навчального онлайн-середовища в умовах змішаного (гібридного) навчання для підвищення мотивації до живого спілкування через застосування творчих прийомів та інноваційних технологій [19; 55; 65]. Автори підручника з методики навчання іноземних мов і культур [33, с. 425–437] підкреслюють роль автентичних текстів у формуванні лінгвосоціокультурної компетентності здобувачів освіти, що полягає у їхній здатності до іншомовного міжкультурного спілкування і має у своїй структурі такі складники, як соціолінгвістична, соціокультурна та соціальна компетентності.

Зокрема, тексти з додатку Б містять такі соціокультурні маркери, як *the Western world, the E.U., Britain's Conservatives, the Cold War, North America, Europe, China, London, Anglo superpowers, the Gare du Nord in Paris, the House of Commons, Brussels, the Palace of Westminster, the European Union (Future Relationship) Bill, European Commission, the Labour Party, the Scottish National Party, the Road Haulage Association, Newcastle*.

Масмедійні тексти про Брексит як носії інформації про суспільно-політичні події підібрані зі свіжого електронного видання. У них події розглядаються з позицій сьогодення. Актуальний матеріал формує мотив читання, яке набуває соціальної та особистісної значущості для здобувачів освіти. До того ж, такі тексти відтворюють міжпредметні зв'язки, поглиблюють знання, отримані під час вивчення інших дисциплін навчального плану. Мотивацію також вдається підтримати високим ступенем доступності Інтернет-видань.

Досліджувані в роботі тексти є складовою Інтернет-видання, тому мають свої особливості побудови. Зокрема, вони інтегрують із соціальними мережами, у них ретельно підібрані підзаголовки, виділені ключові слова через гіпертекстові посилання, які дають змогу звернутися до будь-яких документів та джерел, що знаходяться в мережі. Наприклад, у тексті *Brexit will mark the end of Britain's role as a great power* (додаток Б) знаходимо гіперпосилання на *Brexit, the Political Quarterly, Anne Applebaum, governing Britain, as Applebaum noted, Cameron's premiership, as Sandhu points out, army, Robert Kagan*, а в тексті *Brexit has devastated Britain's international reputation — and respect for its democracy* – на *a pre-Brexit strike, British parliament rejected, that pleased no one, have simply grown deeper and more bitter, a widely quoted speech*, тлумачення яких допоможе читачеві глибше зрозуміти текст та зануритися в іншомовну ситуацію: орієнтуватися в процесі Брекситу, політичних поглядах журналістів та журналах, що висвітлюють подію, правлячі структури Великої Британії тощо.

Читач онлайн-видань може оперувати великим архівом статей. Так, на занятті з іноземної мови можемо порівняти точки зору на політичну подію Брекситу, використавши тексти *Brexit will mark the end of Britain's role as a great power, Brexit has devastated Britain's international reputation — and respect for its democracy* та *Brexit poised to become reality — after Britain's final, mad dash to the finish line* (додаток Б), що вийшов майже на два роки пізніше, тренуючи здобувачів освіти висловлюватися на політичну тему.

Під час роботи з масмедійними текстами у здобувачів освіти розвивають соціокультурну спостережливість, рефлексивне мислення, толерантність, уміння розуміти особливості менталітету народу, розпізнавати світоглядні орієнтири й вирішувати міжкультурні непорозуміння. Вони навчаються користуватися джерелами довідкової літератури.

Отже, статті про Брексит є засобом формування лінгвосоціокультурної компетентності здобувачів освіти на заняттях з іноземної мови, що забезпечує взаєморозуміння в безпосередній комунікації.

3.2 Етапи роботи з масмедійними текстами

Тексти про Брексит з електронної газети «Вашингтон пост» можна використовувати для різних видів читання: навчального та зрілого (грунтовного й ознайомлювального). У першому випадку читання є засобом навчання самого читання, а в другому – говоріння та письма. Досліджувані в кваліфікаційній роботі тексти підходять для здобувачів освіти старших етапів навчання іноземної мови, які вже мають раніше сформовані навички та вміння, тому в роботі над ними переважає зріле читання.

Для роботи з масмедійними текстами на занятті пропонуємо використати завдання з трьох частин: вокабуляру, призначеного для активізації, мовних і мовленнєвих вправ та матеріалу для обговорення в аудиторії. Головним принципом відбору вокабуляру для активного засвоєння є його відповідність завданням мовленнєвої комунікації під час обговорення статті частинами та повністю. Перевага надається абстрактній суспільно-політичній лексиці, представленій як окремими словами, так і словосполученнями (вільними та сталими), адже сама вона відповідає потребам запланованої мовленнєвої діяльності. Наприклад, з текстів додатку Б виокремлюємо активний словник:

а) *consolation, flurry, to pander, prudence, propriety, a banana republic, reckless, juggernaut, to go nuts, left-wing, mushy middle, to go radical, to walk the plank, weary, competitive, consequential, superpowers, to crumble;*

б) *disastrous, history-making, smooth, deal, treaty, debacle, harm, damage, negotiator, to reassess the views of, to campaign, ill-informed, ill-prepared, delusions, to strut, to fret, to face the facts, to wind up.*

Мета лексичних вправ полягає в активізації вокабуляру та попередженні помилок у словотворенні та сполучуваності слів, подальшому стимулюванні вживання активного словника в ситуаціях, відмінних від тих, про які йдеться в тексті. Їх прикладом можуть бути такі вправи:

- *explain the meaning of the lexical units relying on an English-English dictionary;*
- *give the derivatives of some words;*
- *translate the sentences with the active vocabulary;*
- *ask one another fact-finding questions stimulating the use of the active vocabulary;*
- *paraphrase or explain.*

Серед мовних вправ варто виокремити завдання, пов'язані з навчанням граматичного аспекту читання. Вони полягають в аналізі, що спирається на формальні сигнальні ознаки граматичних явищ та словотвірні елементи слів і вказівний потенціал контексту. Наприклад: *Analyze the derivational structure of the words and translate them into Ukrainian (consolation, prudence, propriety, reckless, self-imposed, negotiator, minority, outward-looking, Brexiteer, self-deception, lockdown, post-Brexit, provisionally, lawmaker).*

Передбачаються також завдання, що стимулюють користування словниками (двомовними, одномовними, лінгвокраїнознавчими), типу: *Define the contextual meaning of the lexical units relying on an English-English dictionary; give the derivatives of these words (legacy, obstructive, rupture, widgets, to hammer out, mounting, left-wing (parties), breakneck, minuscule, to abstain, avalanche, flurry, mutated, imbroglia).*

Мовленнєві вправи, що регламентовані вокабуляром, спрямовані на тлумачення тексту, розкриття підтексту, докази або спростування тези, ідентифікацію ставлення автора до подій. Такі вправи полегшують

сприйняття читачем смислового навантаження статті, звертають його увагу на істотні для розуміння деталі, факти, дозволяють глибше проникнути в смисловий простір. Нарешті, саме ці вправи змушують здобувача освіти повторно перечитати текст, що важливо для правильності, повноти й глибини його розуміння, забезпечення ґрунтовного обговорення. Пор.:

- *recall the situations in the text in which the active vocabulary is employed;*
- *explain in your own words: 1. The astonishing display of incompetence — the defeated votes, the confused explanations, the constant uncertainty — will not increase the respect that people have for politics or politicians. 2. All across Europe, people are reassessing their views of Britain, its politics and above all its politicians. 3. But if it does leave the European Union, it would be bad news for Britain, Europe and the West. 4. Brexit would probably mean a path of slower growth and less innovation for the country and its people. Etc.;*
- *make up your own sentences after the pattern;*
- *make up your own sentences (situations, dialogues) with the active vocabulary;*
- *choose the topical words from the text. How do they characterize the author's point of view?*

Матеріал для обговорення узагальнює роботу над текстом, передбачає оцінку авторської ідеї з позиції сучасного громадянина у вправах на кшталт:

- *comment on the attitude of different politicians towards Brexit;*
- *compare the European and American vision of Great Britain;*
- *give your for and against Britain's role as a great power;*
- *discuss the idea of England as the mother of parliaments.*

Викладання іноземних мов серед інших принципів, як-от інтенсивність початкового етапу навчання, апроксимація навчальної іншомовної діяльності учнів, навчання спілкування на мовленнєвих зразках, за О. Б. Тарнопольським, передбачає інтеграцію аудіювання, читання, говоріння

та письма. Відбувається взаємопов'язаний, злагоджений розвиток мовленнєвих автоматизмів, навичок та вмій у кожному з цих видів іншомовної діяльності [48, с. 92-93; 61].

Лінгвосоціокультурна компетентність формується інтегровано з набуттям мовної (лексичної, граматичної, фонетичної) й у більшій мірі мовленнєвої компетентностей (в читанні, аудіюванні, говорінні та письмі) [33, с. 434–441]. Так, опрацювання національно й культурно маркованої лексики (наприклад, *Brexit crisis, the mother of parliaments, smooth transition period, to crash out of the E.U., the Brexit debacle, the damage done to Britain's reputation, a serious international player, a competent negotiator of treaties, a reliable ally, the key Brexit-negotiating jobs, European negotiators in Brussels, clever British diplomats, the Brexiteers, the astonishing display of incompetence, senior civil servant in Brussels, European institutions*) сприяє формуванню соціолінгвістичних знань про місце Великої Британії в суспільстві, її історичний та етнокультурний фон, установи ЄС.

Читаючи текст ЗМІ, здобувач освіти не продукує мовлення, а сприймає й опрацьовує його [18, с. 27]. Так, тексти про Брексит, які можна використати для читання на занятті з англійської мови, виступають стартовою одиницею навчання – завершеними текстами-зразками, типовими в межах певної теми, в так званому навчанні монологу «згори» [33, с. 352–357]. Відповідно до принципу комунікативності, таке навчання проходить через три етапи:

1) детальне опрацювання мовного матеріалу, композиції та змісту тексту з метою подальшого використання в монологічних висловлюваннях учнями. Наприклад, пропонуємо такі завдання: *read the text “Brexit will mark the end of Britain's role as a great power” and answer the questions about it; read the text “Brexit has devastated Britain's international reputation — and respect for its democracy”, make a plan to it. Choose the material to each item;*

2) різні форми переказування прочитаного тексту (близько до тексту, з точки зору дійових осіб) як проміжна стадія до продуктивного етапу – створення власного висловлювання за його зразком [16], наприклад, *retell the*

text as if you were 1) a member of the Conservative part, 2) the EU Councilor and 3) the American politician; make up dialogues between the British and the Ukrainian (the British and the American, the British and the Frenchman) about the role of Brexit for 1) Great Britain, 2) Europe, and 3) United States of America. Під час контролю розуміння змісту та навчання переказу методисти рекомендують давати завдання, що вимагають інтерпретації та оцінки фактів, уміння висловлювати критичні судження, зайняти позицію щодо певної проблеми;

3) створення власного монологу на основі повного переформатування тексту-зразка й зміни ситуації спілкування, наприклад: *give your for and against Britain's leaving the European Union; comment on Theresa May's Brexit deal.*

На даному етапі можна також стимулювати здобувачів освіти до діалогічного (парного) та групового спілкування на основі подібної або нової ситуації. Найбільш удалим прийомом розвитку полілогу як форми говоріння в команді є різні форми драматизації, зокрема, рольові ігри. Наприклад, *dramatize the discussion of Britain's leaving the E.U. in 1) the British parliament and 2) the European Parliament; make up a political show about the democracy in the U.K. Give your title to it.*

Викладач забезпечує здобувача освіти іншомовним матеріалом (медійними текстами суспільно-політичної та водночас країнознавчої тематики про цінності, історію, ментальність британців), даючи йому таким чином зовнішню опору для підготовленого мовлення: виступів перед аудиторією, презентацій, в тому числі із залученням інтерактивних технологій [19, с. 66]. У такий спосіб відбувається тренування непередготовленого (спонтанного) мовлення, мотив якого провокується комунікативним завданням без будь-якої додаткової підготовки.

Відправним пунктом діалогу або монологу виступає ситуація, яка має своїх дійових осіб, структуру, відбувається в певний час у якомусь місці та перебуває під впливом обставин. Учасники комунікації наповнюють її

лексикою, мовними кліше, граматичними конструкціями, забарвлюють емоціями, демонструючи особисту значущість теми.

Читання медіатекстів уголос уможлиблює формування іншомовної компетентності в говорінні, для якого є важливим:

- 1) відпрацювання фонетичних навичок та засвоєння орфоепічних норм;
- 2) оволодіння нормами словотвору;
- 3) збагачення лексичного запасу здобувачів освіти;
- 4) прищеплення навичок культури мовлення.

Як зазначає Н. Ю. Кузнецова, тексти для читання є ефективним інструментом набуття мовленнєвих умінь різного характеру: дотекстового, текстового та міжтекстового [28, с.177–179]. На дотекстовому етапі розпочинається процес набуття соціокультурних, культуро- та лінгвокраїнознавчих знань і подолання лексичних та змістових труднощів через виконання таких завдань до текстів з додатку Б, як: *Answer the questions about the texts. Read the articles to check your answers:*

- 1) *What politicians have been involved in Brexit?*
- 2) *Find the information about Winston Churchill, Margaret Thatcher, Tony Blair, Theresa May and David Cameron. What have you heard about them?*
- 3) *Find the information about the Conservative Party, the Tories, left-wing parties. Are the Republicans a party in Great Britain?*
- 4) *Who are Brexiteers?*
- 5) *What are two liberal Anglo superpowers?*
- 6) *Who is a Euroskeptic?*
- 7) *Why are North America, Europe and China mentioned in the texts?*

Для прогнозування змісту тексту здобувачам освіти пропонують дати відповіді на такі питання:

- 1) *Read the title of the texts and predict what the articles are about. Why will Brexit mark the end of Britain's role as a great power? Why has it devastated*

Britain's international reputation and respect for its democracy? What about democracy in Great Britain?

2) *Why did many British voters choose to leave the European Union?*

3) *Why could Brexit be a disaster?*

4) *What is Britain famous for?*

5) *Would Europe lose anything with Brexit?*

6) *Have any damage been done to Britain's reputation by the Brexit debacle yet?*

На текстовому етапі вилучена з тексту культурознавча інформація підлягає аналізу для розуміння менталітету нації, мова якої вивчається, пор.: *What have you gathered from the texts about the British identity? How do Europeans and other nations assess Great Britain? Comment on the role and reputation of the British Parliament.* На цьому етапі здобувачі освіти висловлюють свою думку, обґрунтовують її, добирають факти для доказів чи спростування, формулюють бачення основних проблем, порушених авторами статей. Вони можуть викладати матеріал у письмовій формі, тим самим практикуючись у письмі, наприклад: *Write the commentary on the article you have read. Express pros and cons on Brexit for Britain.*

Запорукою успішності міжкультурної комунікації є толерантність та неупередженість здобувачів освіти в своїх висловленнях, оцінках, поглядах і об'єктивне зіставлення своїх та чужих національних стереотипів.

Отже, виходячи з вимог інтегрованого навчання видів мовленнєвої діяльності, завершальним етапом роботи над читанням є продукування власних монологічних (усних і письмових) та діалогічних висловлювань на основі прочитаних текстів-зразків.

3.3 Формування перекладацької компетентності

У процесі навчання іноземної мови значна роль відводиться опануванню перекладом як видом посередницької діяльності. Загальноєвропейські

Рекомендації з мовної освіти [18] зазначають, що комунікативна мовленнєва компетенція реалізується в різних видах мовленнєвої діяльності, в тому числі й медіативної (репродуктивної та продуктивної), яка уможлиблює спілкування між особами, що не володіють спільною мовою та належать до різних культур. Третя сторона отримує перероблений вихідний текст, сприймаючи його як такий, що створений автором.

Тексти про Брексит можна використовувати для усного та письмового перекладу на заняттях. Для усного перекладу пропонуємо вправи типу: *Perform the sight translation of the article. Student 1, express your point of view on the issue raised by the author; Student 2, translate it into Ukrainian.*

Завдання для письмового перекладу досліджуваних текстів полягають в адекватній передачі змісту газетної статті. Наприклад, *translate the fragment into Ukrainian and comment on your translation decisions. Read the text, find out its translation difficulties and translate it into Ukrainian.*

Розробники Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти посередницькою діяльністю вважають також реферування та переказ тексту оригіналу, в тому числі вихідною мовою. Наприклад, *summarize the article. Make the annotation of the text. Make the precis of the text. Summarize the article in Ukrainian, let your groupmates translate it into English.*

Пропоновані вправи вирішують комунікативні завдання [4], забезпечуючи міжкультурну комунікацію, та інтегрують з навчанням інших видів мовленнєвої діяльності. У процесі встановлення дрібно- та великомасштабної еквівалентності вихідного й цільового текстів, у здобувачів освіти формуються вміння розробки перекладацьких стратегій: .

Особливе місце посідають вправи, спрямовані на активізацію навичок подолання труднощів перекладу суспільно-політичних текстів. До останніх можна віднести передачу українською мовою англійських неособових форм дієслова (інфінітива, дієприкметника, герундія) й конструкцій із ними, дієслівних форм пасивного стану, умовного способу, модальних дієслів, артикля, слів *it, one, that*, багатозначних самостійних і службових слів,

складнопідрядних речень, еліптичних конструкцій, препозитивних атрибутивних словосполучень, неологізмів та псевдоінтернаціональної лексики. Відповідно викладач формулює завдання на зразок: *Determine the function of the infinitives in the sentences and translate them into Ukrainian. Translate the sentences into Ukrainian, pay attention to the ways of rendering the article. Suggest the ways to translate the elliptical constructions in the sentences. Translate the sentences, comment on the ways to render infinitival (gerundial, participial) constructions. Find pseudointernationalisms in the sentences and suggest the ways of their translation.*

У медіадискурсі поряд з денотативною функцією важливе місце посідає експресивна, пов'язана з передачею ставлення мовця до того, про що йдеться в висловлюванні. Зростає роль емоційної оцінки (позитивної чи негативної), насиченої гумором, іронією, сарказмом, почуттями радості, задоволення, роздратування тощо. Обираючи спосіб передачі експресивного засобу або стилістичного прийому в перекладі важливо викликати подібну емоційну реакцію з боку отримувача. Завдання на переклад стилістично маркованих фрагментів є найважчими, оскільки потребують застосування складніших трансформацій. Прикладом подібної вправи може бути: *translate the fragments into Ukrainian choosing the appropriate way of rendering stylistic devices and expressive means: 1) It was a speech Johnson has been giving since he won the 2019 election in a landslide, under the banner “Get Brexit Done.” 2) In virtually every other member country, Euroskeptics dislike the E.U. because they see it as a **free-market juggernaut**. 3) Either Britain crashes out of the E.U. on March 29, with no transition period and no treaties at all — or Brexit is delayed. 4) The Tories could probably claim to be the most significant political party of the 1900s, governing Britain for most of the century, producing Winston Churchill, Margaret Thatcher and other iconic Western statesmen. 5) In Britain, Conservatives found themselves in the same mushy middle that Prime Ministers Tony Blair and David Cameron inhabited.*

Отже, формування перекладацької компетентності здобувачів освіти важливе в умовах сучасного глобалізованого суспільства. Воно полягає в оволодінні ними посередницькими стратегіями.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження було з'ясовано, що огляди, коментарі, публікації у ЗМІ, матеріали спеціалізованих видань, що мають справу з різними питаннями політики, належать до медіаполітичного дискурсу, який формується в контексті функціонування владних інститутів, суспільно-політичних подій та виконує функцію впливу на адресата за допомогою мовлення. Дослідження медіаполітичного дискурсу перебуває на перетині різних дисциплін і пов'язано з аналізом форми, змісту, завдань конкретного тексту в реальному вимірі та вербальних і невербальних знаків для обслуговування політичної комунікації.

Виявлено, що сьогодні вчені намагаються створити надійне підґрунтя для виявлення особливостей активного елементу інформаційно-комунікативного простору – медіадискурсу. Основна мета Брексит-дискурсу як медіаполітичного дискурсу полягає в формуванні громадської думки. Він являє собою кризовий медіаполітичний дискурс, що розгортається в дискурсивному контексті (позамовному середовищі функціонування), який створює єдність екстралінгвістичних чинників. Його комунікативними характеристиками є орієнтація на адресата, репрезентація автором поглядів певної групи суспільства, він публічний (відкритий для широкого загалу) та суперечливий (може спровокувати подальшу дискусію). З лінгвістичної точки зору, дискурс розглядають як результат, процес, мовлення, комунікативно-прагматичний зразок мовленнєвої поведінки та як комплексне поєднання процесу та продукту. Дослідження Брексит-дискурсу проводилося в межах ситуативного, подієвого підходу до дискурсу з залученням комунікативних, психологічних, соціальних та інших позамовних аспектів.

З'ясовано, що мова Брексит-дискурсу поряд з інформаційним навантаженням на читача справляє на нього певний вплив (зокрема, завдяки експресивно-емотивному забарвленню лексики), відображає ставлення до

політичної події: розгубленість, невпевненість, страх через можливі наслідки виходу Великої Британії з ЄС для країн Європи, Сполучених штатів та світу.

Серед лексико-семантичних груп одиниць, що омовлюють кризу, спричинену Брекситом, виявлено слова та словосполучення, які описують хід самого процесу виходу Великої Британії з ЄС, його сутність, супутні обставини, характер події, учасників процесу, перспективи тощо. Проаналізовано також слова, що утворені від основи *Brexit*.

Продемонстровано, що автори статей користуються усіма можливими мовними та мовленнєвими засобами задля емоційно-експресивного забарвлення текстів. Експресивні засоби та стилістичні прийоми Брексит-дискурсу націлені на експліцитну або імпліцитну оцінку аналізованої суспільно-політичної події, відомих політичних діячів: президентів, прем'єр-міністрів, партійних лідерів тощо. Розгляд концептуальних метафор з референтом *Brexit* свідчить про їхній вплив на сприйняття відповідного політичного явища, яке є переважно негативним. Було ідентифіковано, що у метафоричних моделях, які зустрічаються в аналізованому дискурсі, зафіксовано кореляцію Брекситу з крахом, безладом, трагедією, помилкою, суперечливістю наслідків і т. д.

Тактика перекладу Брексит-дискурсу складається з систематизованого набору перекладацьких дій спрямованих на реалізацію стратегії перекладу та досягнення певної мети – створення перекладного тексту, що задовольняє вимоги носія цільової мови. Вихідний текст підпадає під трансформації, що є умисним структурно-семантичним або семантичним перетворенням, націленим на досягнення комунікативного ефекту.

До основних труднощів перекладу Брексит-дискурсу належать збереження ідеї оригіналу, експресивних засобів, семантичної структури слова, синтаксичної структури речення, ідіом, соціолінгвістична адаптація тексту та пошук еквівалентів.

Проблема передачі культурної маркованості Брексит-дискурсу, його прагматичного потенціалу пов'язана з визначенням основного вектору

перекладу, його стратегії. Реалізація останньої в перекладі заголовків детермінована комунікативними умовами та параметрами вихідного тексту.

У кваліфікаційній роботі проаналізовано можливості використання медійних матеріалів на заняттях з іноземної мови та перекладу. Продемонстровано, що статті про Брексит є засобом формування лінгвосоціокультурної компетентності. Запропоновано етапи роботи над читанням масмедійних текстів для формування мовленнєвої та перекладацької компетентностей здобувачів освіти.

Перспективи подальших досліджень – аналіз ефективності маніпулятивних стратегій та тактик Брексит-дискурсу, з'ясування його фразеологічного потенціалу, прагмасемантичного навантаження власних назв, заголовків статей та малюнків до них, визначення засобів на позначення ролі політиків в події, порівняння кризових медіаполітичних дискурсів Великої Британії та США, актуалізації в них оцінки (позитивної, негативної, нейтральної).

Я, Несторенко Діана Володимирівна, своїм підписом засвідчую, що моя кваліфікаційна робота «Брексит-дискурс: лексико-стилістичні та перекладацькі аспекти» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалася принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

SUMMARY

The graduation thesis highlights the peculiarities of the Brexit discourse from the point of view of its linguistic and translation aspects. It focuses on the notion of the Brexit discourse, issues of translating the units under consideration from English into Ukrainian, and the application of this information in language teaching.

It has been defined that the Brexit discourse is the text deepened in the social and political situation whose characteristic features are communicative intentions of addressees (media texts' authors) to influence the perception and comprehension of the event by recipients, negatively critical tonality of material relation, and specific patterns of verbalising notions. It is a coherent text taken in the aspect of the event of Great Britain's leaving the European Union together with extralinguistic factors (pragmatic, sociocultural, psychological). The definition is based on social and situational parameters.

The research material is 55 articles from one of the oldest and most influential American daily newspapers "The Washington Post" where there are reports on international political topics.

The subject matter of the study is the Brexit discourse. Its objectives are linguistic and stylistic markers of the analysed discourse, difficulties of its translation, and use of media material at foreign language classes.

The purpose of the study is to investigate lexical, stylistic, and translation peculiarities of the Brexit discourse based on the texts of the given paper. Its tasks are:

- to analyse the notion of the English media political discourse and distinguish its essential communicative characteristics;
- to define the Brexit discourse;
- to find out lexico-semantic means to nominate the crisis provoked by Brexit;
- to investigate the role of stylistic devices and expressive means in the Brexit discourse, a conceptual metaphor, in particular;

- to identify the peculiarities of translating the Brexit vocabulary, lexical components of the articles, and stylistically marked units;
- to examine the possibilities of using media materials at foreign language and translation classes.

The research studies the articles about Brexit (the Brexit discourse) that can be regarded as the political discourse of mass media or media political discourse. The paper deals with the political discourse represented by the mass media texts that belong to the newspaper style. Its participants are politicians, politologists, political commentators, and readers, people interested in reports and news on political topics.

The methodological base of the paper covers such methods of investigation as discourse analysis, comparative method, analysis of dictionary entries, and the methodology of metaphorical modelling. The study of the Brexit discourse has been conducted within the situational event approach to a discourse involving communicative, psychological, social, and other extralinguistic factors.

The concentration of public attention on Brexit determines the relevance of investigating the form, tasks, and content of the discourse that functions in situations related to it. The Brexit discourse produced by mass media carries out in media space that is studied by linguistics and related sciences. The topicality of the research is conditioned by the importance of political and social phenomena reflected in it, its activity in the informational and communicative space, creativity in language use, mediatization of society where both information and communication are at the forefront. Besides the linguistic studies have been recently oriented at discourse analysis.

The thesis rests on recent research in discourse analysis, translatology, and the methodology of language teaching. Previous studies by foreign and Ukrainian scientists (P. Kropotukhina, I. Kashtanova, I. Kaufova, P. Sergienko, O. Popova) have indicated that special attention is paid to political media discourse of Great Britain, the semantic structure of the concept BREXIT that was formed in the modern English media discourse.

The graduation paper consists of an introduction, three chapters, conclusions, a summary, references, and supplements.

Chapter 1 “The Notion of the Brexit discourse” touches on the issues of the discourse in linguistic studies, its political media status, and lexical means to nominate the crisis where derivational patterns and lexico-semantic groups of words are considered. Besides, the stylistic properties of the discourse under investigation are described with particular attention.

It has been found out that scientists try today to make a reliable basis to reveal the peculiarities of the active element of the informational communicative space – media discourse. The primary aim of the Brexit discourse as a political media discourse consists in forming public opinion. It is a crisis media political discourse that functions in the discourse context (extralingual environment) that is a unity of extralinguistic factors. Its communicative characteristics include orientation at an addressee, author’s representation of the opinions of a particular social stratum. It is public (open for a broad audience) and controversial (may arouse a further discussion). From the linguistic point of view, a discourse is regarded as a result, process, speech, communicative and pragmatic pattern of speech behaviour, and a complex combination of a process and product.

It is stated that the language of the Brexit discourse, apart from the informational load on the reader, produces an impression on him/her, and reflects the attitude towards a political event: frustration, uncertainty, fear because of the probable consequences of Great Britain’s leaving the E.U. for Great Britain, the E.U. members, the USA, and the whole world. Sometimes it occurs due to the expressive and emotional colouring of vocabulary.

The properties of crisis discourse have been investigated. The examples prove that the reasons for the crisis are analysed, and participants of crisis phenomena are specified in the Brexit discourse. The articles mention the names of all the British prime ministers and some politicians involved in Brexit. The discourse gives the prognosis of the crisis consequences.

It gives a detailed analysis of the lexico-semantic group of units that nominate the crisis provoked by Brexit. In it, some words and phrases describe the course of Britain's exit from the E.U. itself, its essence, attendant circumstances, an event character, process participants, prospects. The majority of them are units derived by suffixation, prefixation, compounding, and abbreviation. The neologisms derived from the stem of the blending Brexit are also analysed. The phrases to denote Brexit deal with the process of Britain's exit from the E.U., consequences, and prospects of it, destructive character of the event, voting, participants on both sides, political powers, and deals.

The analysis of units in the Brexit discourse gives grounds to state that authors of the articles resort to all possible language and speech means for emotive and expressive colouring of texts built on the principles of logical relation. The expressive means and stylistic devices of the Brexit discourse aim to evaluate explicitly and implicitly the analysed social and political event, famous political figures: presidents, prime ministers, party leaders.

The chapter examines the problem of conceptual metaphors with the referent Brexit. They demonstrate their influence on the corresponding political event as mainly negative. It has been identified that the metaphoric patterns which prevail in the discourse under analysis fix the correlation of Brexit with decline, disorder, tragedy, mistake, controversial consequences.

The results of the calculation are given in the diagrams and explanatory notes.

Chapter 2 "The Peculiarities of the Brexit discourse translation" concerns the problems of rendering the media discourse. The process of translating the English texts into Ukrainian is considered.

It is known that tactics of translating the Brexit discourse consist of a systemic set of translator's actions to carry out the strategy and achieve a specific aim – to create the target text that meets the target language speaker's demands. In the empirical part of the study, the main concern was finding out why transformations were employed. A source text is exposed to transformations that are a deliberate structural-semantic or semantic change to achieve a communicative effect. The

translator of the Brexit-discourse resorts to such ways of translation as transliteration, loan translation, functional analogies, explication, internal commentaries, traditionally established equivalents, and compensation. The absolute, near, and approximate equivalents to render phraseologisms are considered.

We stress the fact that the main difficulties of translating the Brexit discourse are the preservation of the source text idea, expressive means, the semantic structure of a word, the syntactic structure of a sentence, idioms, sociolinguistic text adaptation, and choice of equivalents. Special attention is paid to the translation of nationally and culturally biased units, proper names, noun clusters, set expressions, and headlines of the articles. The strategies of foreignization and domestication are also mentioned.

From the findings, the problem of rendering the cultural markedness of the Brexit discourse, its pragmatic potential relates to the determination of the primary vector of translation, its strategy. Communicative conditions and source text parameters determine the realization of the latter in the translation of headlines.

Chapter 3 “Work with Media Texts at Foreign Language and Translation Classes” concentrates on analysing the possibility to use media material at the lessons. It has been displayed that the articles about Brexit are a means to form the linguistic and sociocultural competence of students. The stages of work at reading the mass media texts that form their speech and translation competences are suggested.

While working with mass media texts, students develop sociocultural observation, reflexive thinking, tolerance, the ability to understand the peculiarities of people’s mentality, distinguish outlook vectors and solve cross-cultural misunderstanding. They are taught to consult the reference sources.

The articles about Brexit are a means to form students’ linguistic and sociocultural competence at foreign language classes that provides mutual understanding in real communication. They also develop their translation

competence that is important in a globalized society. It consists in their mastering the mediation strategies.

We have shown that the demands of the integrated teaching the kinds of speech activities lead to the fact that the final stage of work at reading producing personal monological (written and oral) and dialogical utterances based on the read text models.

To sum up, surveys, commentaries, reports in mass media, and materials in specialised issues which deal with politics belong to political media discourse that is formed in the context of governmental institutions' functioning, social and political events and performs the function of influence on an addressee through speech. A general conclusion is made concerning the status of the Brexit discourse as an institutional, monological, written, and argumentative one.

The results of the study show that investigation into the political media discourse is at the point where different disciplines meet. It is related to the analysis of form, content, tasks of a specific text in actual measurement, and verbal and non-verbal signs to serve the political communication.

Studying the properties of the Brexit discourse gives the possibility to use its material in the educational process: while learning lexicology and stylistics and practical courses of English and translation.

The recommendations made as a result of this study have been implemented in two articles published in the scientific journals in 2019 and 2021.

Further study may lead to the attempts to analyse effective manipulation strategies and tactics of the Brexit discourse, to find out phraseological potential, the pragmatic and semantic load of proper names, headlines to the articles, and pictures to them. They may also consist in determining the means to denote the politicians' role in the event and comparing crisis political media discourses of Great Britain and the USA and foregrounding the evaluation in them (positive, negative, neutral).

Key words: discourse, Brexit, translation, vocabulary, word group, foreign language teaching, transformation, stylistic devices, metaphor.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрейко Л. В. Стратегії очуження та одомашнення при перекладі інтертекстуальних одиниць у художньому творі. *Філологічні трактати*. 2015. Т. 7, № 3. С. 7–13.
2. Андрощук Г. Brexit: наслідки для прав інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність в Україні*. 2018. № 10. С. 17–23.
3. Балаєва С., Жулавська О. О. Політичний дискурс засобів масової інформації та мовна репрезентація образу держави в ньому : матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів гуманітарного факультету, м. Суми, 20–25 квітня 2006 р. Суми : СумДУ, 2006. Ч.1. С. 17–18.
4. Баранова С. В. Вирішення комунікативних завдань на заняттях із перекладу. *Навчати вчитися перекладу* : монографія / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. С. О. Швачко. Суми : Сумський державний університет, 2015. С. 75–79.
5. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 304 с.
6. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : монографія. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
7. Безугла Л. Р. Вербалізація імпліцитних смислів у німецькомовному діалогічному дискурсі: монографія. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. 332 с.
8. Білецька О. О. Переклад інформаційно-новинних текстів у контексті міжкультурної комунікації. *Молодий вчений*. 2016. № 3(30). С. 638–642.
9. Бондаренко А. С., Попова О. В. Дискурс ЗМІ Великобританії як коригуюча стратегія нівелювання євроінтеграційних процесів. *Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства* : матеріали V Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та

співробітників, м. Суми, 20-21 квітня 2017 р. Суми : Сумський державний університет, 2017. С. 7–8.

10. Бондарчук В. В. Brexit: наслідки для торговельних відносин між ЄС та Великою Британією. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 3. С. 19–25.

11. Бровкіна О. В. Стратегії англомовного родинного дискурсу в ситуаціях відвертого спілкування, утішання, непорозуміння : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови». Харків, 2015. 20 с.

12. Бровкіна О. В., Баранова С. В. Родина vs дискурс. *Психолінгвістика*. 2019. Серія: Філологія. Том 25(2), №2. С. 31–49. doi: 10.31470/2309-1797-2019-25-2-31-49

13. Волкова С. Г. Неологізми у сучасній англійській мові на прикладі мови Інтернет-ресурсів. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Філологія*. 2019. Вип. 21. С. 112–116.

14. Гаврилюк А. П. Метафора, її природа та роль у мові та мовленні. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Серія : Філологія. Педагогіка. 2013. №2. С. 29–33.

15. Григораш А. С. Стратегії перекладу фразеологізмів із негативною конотацією в англійськомовному політичному дискурсі. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2015. Вип. 1. С. 168–181.

16. Дружченко Т. Підсистема вправ та завдань для навчання англійського усного монологічного мовлення студентів спеціальності «Право» на засадах диференційованого підходу. *Педагогічні науки*. 2017. № 69. С. 19–32.

17. Єгорова О. І., Рогоза І. К. Метафорична концептуалізація майдану (на матеріалі німецькомовних Інтернет-ЗМІ). *Наукові записки. Серія «Філологічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. Кн. 3. С. 98–102.

18. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / науковий редактор українського видання доктор пед. наук., проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.

19. Задільська Г. Когнітивно-комунікативний підхід да навчання монологу та діалогу мовлення студентів-філологів ЗВО. *Молодь і ринок*. 2019. № 8. С. 64–67. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.179342>.
20. Іваницька М. Переклад та маніпуляція. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Вип. 193. Кропивницький : Видавництво «КОД», 2021. С. 92–99.
21. Каленська А. С. Фразеологічні одиниці у вимірі «позиція – функція в тексті» на матеріалі турецьких інтернет-газет. *Південний архів*. 2019. № 80. Вип. LXXX. С. 36–40.
22. Камінський Ю. І. Експлікативна асиметрія в перекладі на матеріалі декомпресованих коментарів як різновиду перекладацьких трансформацій. *Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки*. Том I. № 11 (95). 2006. С. 159 – 162.
23. Кереченко С. М., Баранова С. В. Використання фразеологізмів у сучасному англomовному мас-медійному дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2020. № 45. Том 1. С. 147-150. . DOI : <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.45-1.35>
24. Кобякова І. К., Несторенко Д. В. Стилiстичні особливості Брексит-дискурсу. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2019. Том 30 (69), № 4, Ч. 2. С. 56–60. DOI : <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2019.4-2/12>
25. Коритнік Д. Ю., Баранова С. В. Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень. *Нова філологія*. 2020. № 80. С. 266–271. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-1-39>.
26. Коротких А. В. Наслідки BREXIT: до питання громадянства Європейського Союзу у громадян Великобританії. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 52. С. 196–200.
27. Кравцова І. І. Фразеологізми в сучасній англійській мові: визначення, підходи, класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2016. Вип. 20 (2). С. 29–32.

28. Кузнєцова Н. Ю. Розвиток вмінь усного монологічного мовлення студентів немовних вузів на основі професійно-спрямованих текстів (на прикладі англійської мови). *Молодий вчений*. 2014. № 11(14). С. 174–180.

29. Лященко О. А. Функції фразеологізмів в англomовному політичному диспуті. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2014. Вип. 4. С. 163–166.

30. Мартинова А. С. «Брексіт» – поштовх до розпаду або згуртованості. *Правові горизонти*. 2018. Вип. 9 (22). С. 94–98.

31. Мартинюк А. П. Гендер як конструкт дискурсу. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен : монографія / за заг. ред. І. С. Шевченко. Харків : Константа, 2005. С.295–318.

32. Медвідь О. М., Петухова А. Є., Вашист К. М. Телескопія як спосіб утворення неологізмів (на матеріалі сучасних онлайн-видань ЗМІ). *Філологічні трактати*. 2016. Т. 8. № 1. С. 39–45.

33. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

34. Механізми впливу інститутів громадянського суспільства на євроінтеграційні процеси в Україні : Політична комунікація та громадський тиск як механізми впливу інститутів громадянського суспільства в контексті євроінтеграції : звіт про НДР (остаточний) / кер. С. І. Дегтярьов. Суми : Сумський державний університет, 2018. 178 с.

35. Мисягіна І. М. Стратегія ухильності у відповідях на запитання в сучасному англomовному художньому дискурсі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови». Львів, 2011. 20 с.

36. Мірошніченко І. Г. Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу. *Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку* : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф., Вінниця, 12–13 жовтня 2016 р. Вінниця. 2016. С. 227–231.

37. Небольсина Е. В. Влияние «Брексит» на доверие к научному знанию в Великобритании. Теория и практика общественного развития. 2017. № 6. 5 с. URL : <https://doi.org/10.24158/tipor.2017.6.14>
38. Несторенко Д. В. Поняття Брексит-дискурсу. *Перекладацькі інновації*: матеріали X Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 20–21 березня 2020 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. Суми : Сумський державний університет, 2020. С. 90–92. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77230>
39. Несторенко Д. В., Баранова С. В. Брексит-дискурс: аспекти перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2021. Вип. 47. Т. 3. С. 132–135. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.47-3.30>
40. Ніколаєва С. Ю. Міжкультурна іншомовна освіта в Україні. *Молодий вчений*. 2015. № 8. С. 125–131.
41. Панченко О. До питання про лексичні проблеми перекладу заголовків наукових праць. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Вип. 193. Кропивницький : Видавництво «КОД», 2021. С. 99–104.
42. Попова О. В., Бондаренко А. С. Впливова функція дискурсу ЗМІ Великобританії в процесі BREXIT. *Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]*. Серія «Філологічна». 2017. Вип. 64. Ч. 2. С. 40–47.
43. Прокопенко А. В., Рева Н. С. Актуалізація адресатності у тексті політінтерв'ю. *Сучасні дослідження з іноземної філології*: збірник наукових праць. Вип. 13 / відп. ред. М. П. Фабіан. Ужгород : ПП «Аутодор-Шарк», 2015. С. 159–169.
44. Сискос Е., Дарвіду К. Потенціал зростання ЄС та компенсація Brexit. Чи є приєднання України прийнятним варіантом? *Журнал європейської економіки*. 2016. Т. 15, № 4. С. 386–406.

45. Сізова К. Л. Віддзеркалення національної соціокультурної специфіки у фразеологізмах медіадискурсу. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Філологія*. 2018. Вип. 19. С. 332–337.

46. Стець І. В. Про співвідношення понять «дискурс засобів масової інформації» та «економічний дискурс» в сучасній лінгвістиці. *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*. 2011. Вип. №23. С. 177–192.

47. Таран Л. О., Кобякова І. К. Лінгвальні особливості вираження терміну «Євроінтеграція України». *Studia Philologica* : збірник студентських наукових праць / редколегія: О. В. Деменчук, О. В. Константінова, О. І. Павлова [та ін.]. Вип. 1. Рівне : РДГУ, 2017. С. 118–123.

48. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.

49. Фролова І. Є. Стратегія конфронтації в англомовному дискурсі : монографія. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. 344 с.

50. Шевченко І. С. Дискурс и его категории. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2011. № 973. Вип. 68. С. 6–12.

51. Шевченко І. С., Морозова О. І. Дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність. *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен*. Харків : Константа, 2005. С. 21–28.

52. Шевченко І. С. Категорії дискурсу як евристична проблема. *Каразінські читання. Людина. Мова. Комунікація* : збірник матеріалів міжнар. наук. конф., м. Харків, 5 лютого 2010 р. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. С. 336–338.

53. Шепель Ю. О. Методи перекладу на лексичному рівні індивідуально-авторських епітетів Михайла Стельмаха (на прикладі перекладу російською мовою роману «Чотири броди»). *Науковий вісник*

Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019. № 40. Том 3. С. 100–104.

54. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Київ : АртЕк, 1998. 336 с.

55. AbuSa'aleek A. O. Students' Perceptions of English Language Learning in the Facebook Context. *Teaching English with Technology*. 2015. Vol. 15. № 4. P. 60–75. URL : <http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.desklight-77f35fe5-4357-4e95-83c5-e609497aa166> (дата звернення : 20.04.2020).

56. Atoye R. O. On Teaching Communicative Competence in ESL. *Taiwan Journal of TESOL*. 2004. Vol. 1. № 2. P. 45–63. URL : <http://www.tjtesol.org/attachments/article/327/TaiwanJournalofTESOLVol.1No.2-2.pdf> (дата звернення : 12.04.2020).

57. Berladir K. V., Novorun T. P., Bilous O. A., Baranova S. V. The Modeling of the Composition and Properties of Functional Materials Based on Polytetrafluoroethylene. *Functional Materials*, 25, № 2. P. 342–347. <https://doi.org/10.15407/fm25.02.342>

58. Chovancova B., Slobodnik P. The impact of Brexit on country risk of Great Britain in investing at stock market. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2018. № 2. С. 23-30. DOI: 10.21272/mmi.2018.2-02.

59. Ciornei S. I., Dina T. A. Authentic texts in teaching English. *Procedia – Social and Behavioural Sciences*. 2015. Vol. 180. P. 274–279. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.02.116>. URL : [Authentic Texts in Teaching English - ScienceDirect](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050915000000) (дата звернення : 30.07.2021)

60. Deignan A. H. A Corpus-based study of some linguistic features of metaphor : PhD Degree in English language, Birmingham, 1997. 387 p. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/76515.pdf> (дата звернення : 25.07.2021).

61. Iliescu A. Methods of Teaching English as a Foreign Language. *Papers of the Sibiu Alma Mater university Conference*. 2014. Edition 8. P. 304–308. URL : <https://pdfs.semanticscholar.org/a4c6/30bb73479b0621721027cb7415fdb22160d7>.

[pdf?_ga=2.130456143.1598686853.1586699527-1569441441.1586699527](#) (дата звернення : 12.04.2020).

62. Jandura O., Friedrich K. Peter Van Aelst, Jesper Strömbäck, Toril Aalberg, Frank Esser, Claes deVreese, Jörg Matthes, David Hopmann, Susana Salgado, Nicolas Hubé, Agnieszka Stępińska, Stylianos Papathanassopoulos, Rosa Berganza, Guido Legnante, Carsten Reinemann, Tamir Sheafer & James Stanyer. Political communication in a high-choice media environment: a challenge for democracy? *Annals of the International Communication Association*. 2017. Vol. 1, № 1, P. 3–27. DOI:10.1080/23808985.2017.1288551

63. Jucker A. N. Discourse analysis and relevance. *Future perspectives of dialogue analysis*. Tübingen, 1995. P. 121–146.

64. Kobyakova I., Shvachko S. Teaching Translation: Objective and Methods. *Advanced Education*. 2016. № 5. P. 9-13.

65. Krasulia, A. Blended Learning: Advantages and Disadvantages in the EFL Classroom. *Якісна мовна освіта у сучасному глобалізованому світі: тенденції, виклики, перспективи: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Суми, 23-24 листопада 2017 р. Суми : Сумський державний університет, 2017. С. 220–224. URL : http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/67256/1/Krasulia_Blended_Learning.pdf (дата звернення : 19.04.2020).*

66. Media and Translation. An Interdisciplinary Approach / ed. by Dror Abend-David. URL : [Media and Translation: An Interdisciplinary Approach: Dror Abend-David: Bloomsbury Academic](#) (дата звернення: 02.05.2021).

67. Movchan D., Vetoshkina M. British Newspaper Discourse: From Notion to Lexical and Grammatical Features. *Філологічні трактати*. 2017. Т. 9, № 4. С. 61–66.

68. Nestorenko D., Baranova S. Theoretical aspects of translation. *Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства: Матеріали дев'ятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів,*

викладачів та співробітників, м. Суми, 15–16 квітня 2021 р. / уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2020. С. 66–69.

69. Nunan D. *Introducing Discourse Analysis*. London : Penguin Books Ltd, 1993. 300 p.

70. Nurmukhanova D., Sagyndykova Z., Līce I., Pāvulāns J. Competency-based approach to teaching foreign languages in Kazakhstan. *Rural environment. Education. Personality*. Jelgava, 2014. P. 116–122. URL : <https://llufb.llu.lv/conference/REEP/2014/Latvia-Univ-Agricult-REEP-2014proceedings-116-122.pdf> (дата звернення : 11.04.2020).

71. Sabri T. A. *Communicative Competence in English as a Foreign Language: its Meaning and the Pedagogical Considerations for its Development*. URL : <https://www.grin.com/document/432042> (дата звернення : 12.04.2020).

72. Schiffrin D. *Approaches to Discourse*. Oxford : Blackwell, 1994. 470 p.

73. Shalova N., Zarivna O. Structural Models of Composite Terms in the Field of Mechanical Engineering and IT. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Філологія*. 2018. Вип. 19. С. 367–373.

74. Shvachko S. A., Kobyakova I. K., Kovtun V. A. The Major Objectives of Translatology. *Філологічні трактати*. 2016. Т.8, № 3. С. 71–76.

75. *The Handbook of Discourse Analysis*. Vol. 1. 2nd ed. / ed. by Deborah Tannen, Heidi E Hamilton., Deborah Schiffrin. Oxford: Blackwell Publishers, 2015. 983 p.

76. Yuschenko E. Adequacy Problems in Translation. *Translation Journal*. January 2019. URL : <https://www.translationjournal.net/January-2019/adequacy-problems-in-translation.html> (дата звернення: 02.05.2021).

77. Zhulavskaya O. O., Yehorova A. Means of verbal influence in English media texts. Dualism of influence. *Філологічні трактати*. 2018. Т. 10, № 3. С. 31–37. DOI: 10.21272/Ftrk.2018.10(3)-05.

78. Zhulavskaya O. O., Zakharchenko Yu.V. Translation Special Features of Metaphoric Expressions in Modern English Political Discourse. *Філологічні трактати*. 2018. Т. 10. № 2. С. 48-53. DOI: 10.21272/Ftrk.2018.10(2)-06.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

79. Вихід Великої Британії з Європейського Союзу. *Вікіпедія. Вільна енциклопедія*. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Вихід_Великої_Британії_з_Європейського_союзу (дата звернення : 24.09.2019).
80. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 196 с.
81. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). Академія наук України; Webmezha. URL : <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 15.05.2020).
82. Тлумачний словник української мови. URL : <https://slovnyk.ua> (дата звернення : 10.08.2021).
83. Britannica. URL : <https://www.britannica.com/> (дата звернення : 10.08.2021).
84. Cambridge Dictionary. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 1856 р. URL : <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 19.11.2019).
85. Dictionary.com. URL : <https://www.dictionary.com/> (дата звернення : 12.04.2021).
86. Macmillan Dictionary. URL: <https://www.macmillandictionary.com> – URL : https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/saga_11/11/2019 (дата звернення : 21.07.2018).
87. Oxford English Dictionary. Oxford : Oxford University Press, 2012. 1024 р. URL : <https://en.oxforddictionaries.com/definition/brexit> (дата звернення : 11.11.2019).
88. The Free Dictionary / ed. by Farlex, 2003–2021. URL : <https://idioms.thefreedictionary.com/> (дата звернення : 10.08.2021).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

89. The Washington Post. URL : <https://www.washingtonpost.com/>

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗАГОЛОВОК	ДЖЕРЕЛО
1. Brexit has devastated Britain's international reputation – and respect for its democracy	The Washington Post (14.03.2019)
2. Theresa May's Brexit plan isn't dead yet	The Washington Post (16.01.2019)
3. Brexit shows how direct democracy can be dangerous	The Washington Post (11.01.2019)
4. The unfolding Brexit drama is not Britain's finest hour	The Washington Post (15.11.2018)
5. America should support Theresa May's 'soft' Brexit	The Washington Post (10.07.2018)
6. It's crunch time for Brexit	The Washington Post (15.11.2018)
7. Does Brexit portend the end of European unity?	The Washington Post (25.06.2016)
8. The U.K. Supreme Court has ruled Parliament's suspension unlawful. Will the U.K public approve?	The Washington Post (20.09.2019)
9. The inescapable irony of the Brexit crackup	The Washington Post (27.02.2019)
10. Brexit: Same phenomenon, different country	The Washington Post (24.06.2016)
11. Brexit is a cautionary tale for Trump supporters	The Washington Post (27.06.2016)
12. How France could win the post-Brexit beauty contest	The Washington Post (22.06.2017)

13. Brexit, meet America's Trexit	The Washington Post (24.06.2016)
14. If Brexiteers were smart, they would support Theresa May's flawed Brexit plan	The Washington Post (11.03.2019)
15. Brexit would be hard for Britain. Staying in the E.U. would be worse	The Washington Post (14.12.2018)
16. How Brexit is a win for Putin	The Washington Post (25.06.2016)
17. The case for a second Brexit referendum	The Washington Post (31.10.2018)
18. The bright side of Britain's Brexit chaos	The Washington Post (12.12.2018)
19. Britain has reached a new worst-case scenario on Brexit	The Washington Post (15.11.2018)
20. How the Brexit drama is changing Britain	The Washington Post (13.12.2018)
21. Brexit is breaking British politics	The Washington Post (14.03.2019)
22. The political inertness of Brexit, the deal no one seems to like	The Washington Post (16.11.2018)
23. Europe needs to show Britain the door	The Washington Post (30.01.2019)
24. Brexit has achieved the opposite of its goal	The Washington Post (15.01.2019)
25. Britain is left without a Brexit plan. It's headed toward disaster	The Washington Post (15.01.2019)
26. Brexit is economic suicide	The Washington Post (31.03.2017)
27. Trump is terrible, but the sabotage of Brexit will outlast him	The Washington Post (18.02.2019)
28. The intellectual dishonesty of the Brexit Taliban is now in full view	The Washington Post (07.09.2018)

29. A second referendum could help avoid Brexit meltdown	The Washington Post (19. 12. 2018)
30. Theresa May's Brexit deal gives everyone something to hate	The Washington Post (15.11.2018)
31. Theresa May experiences a historic parliamentary humiliation	The Washington Post (15.01.2019)
32. The more we learn about Brexit, the more crooked it looks	The Washington Post (08.03.2019)
33. The Brexit referendum transcends the economy	The Washington Post (21.06.2016)
34. Britain's decision to leave the E.U. is a warning to America	The Washington Post (24.06.2016)
35. Brexit turned out to be harder than they thought – so the Brexiteers are quitting	The Washington Post (09.07.2018)
36. Brexit will mark the end of Britain's role as a great power	The Washington Post (14.03.2019)
37. Brexit poised to become reality – after Britain's final, mad dash to the finish line	The Washington Post (31.12.2020)
38. With announcement of trade deal, the end of Brexit is finally in sight. What actually happened?	The Washington Post (24.12.2020)
39. The looming questions the Brexit deal didn't answer	The Washington Post (01.01.2021)
40. The new European Parliament will balance dramatically different ideologies and interests	The Washington Post (29.05.2019)

41. Boris Johnson ‘prorogued’ Parliament – just like a 17th-century king	The Washington Post (03.09.2019)
42. The problem with Brexit is that there’s no obvious next step	The Washington Post (16.01.2019)
45. U.K. and E.U. announce a post-Brexit trade-deal, smoothing Dec. 31 departure	The Washington Post (31.01.2021)
46. British voters used to care about political parties. Now they just care about Brexit	The Washington Post (18.09.2019)
47. A second referendum could help avoid a Brexit meltdown	The Washington Post (19.12.2018)
48. Sacrificing peace in Northern Ireland is not acceptable price for Brexit	The Washington Post (20.12.2018)
49. Britain and the E.U. promised no hard border with Ireland. They can’t renege now	The Washington Post (06.12.2018)
50. Brexit and Trump: When politicians light xenophobic fires, everybody gets burned	The Washington Post (22.06.2016)
51. France’s turmoil makes Brexit seem tame	The Washington Post (18.04.2017)
52. The best solution to Brexit: Leave, ‘good and hard’	The Washington Post (17.01.2019)
53. The backlash from Trump’s Britain visit will be felt for years to come	The Washington Post (15.07.2018)
54. What do British voters think of their new prime minister?	The Washington Post (23.07.2019)

55. Britain must swallow the hard realities of Brexit – or leave the choice to voters

The Washington Post (12.03.2019)

Додаток Б

Brexit will mark the end of Britain's role as a great power

By Fareed Zakaria

Columnist focusing on foreign affairs

The Washington Post

March 14, 2019

One of the great strengths of democracy is that bad policies are often reversed. That's a consolation when we look at the flurry of pandering programs being enacted as the populist wave works its way through the Western world. When a new government is elected, things can be undone. Except for [Brexit](#), which, if it goes through, might prove to be the most profound legacy of this decade.

Britain, famous for its prudence, propriety and punctuality, is suddenly looking like a banana republic as it makes reckless decisions, misrepresents reality and now wants to change its own self-imposed deadline. But if it does leave the European Union, it would be bad news for Britain, Europe and the West.

As Martin Sandbu writes in [the Political Quarterly](#), Brexit has always been “a solution in search of a problem.” To me, the best evidence of this is that Britain's Euroskeptics generally want to leave the E.U. because they see it as a statist juggernaut. In virtually every other member country, Euroskeptics dislike the E.U. because they see it as a *free-market* juggernaut. So either all of those other countries have it backward, or Britain's Conservatives have gone nuts.

When I asked my Post colleague [Anne Applebaum](#) what historians would look at when trying to understand the road to Brexit, she suggested it all centers on the Conservative Party.

The Tories could probably claim to be the most significant political party of the 1900s, [governing Britain](#) for most of the century, producing Winston Churchill, Margaret Thatcher and other iconic Western statesmen.

But after the Cold War, as left-wing parties abandoned socialist ideas and moved to the center, the right faced an identity crisis. It needed to find the kind of clarity and purpose that anti-communism and freedom had provided. In the United States, this mobilized the Republicans to emphasize social and cultural issues such as abortion, gay rights and immigration, which they coupled with an almost religious fury against liberals.

In Britain, Conservatives found themselves in the same mushy middle that Prime Ministers Tony Blair and David Cameron inhabited. So, [as Applebaum noted](#), they went radical – on Europe. Of course, there were always Euroskeptics, but they had been a small, eccentric minority within the party. By the midpoint of [Cameron's premiership](#), they were able to hold the party hostage and force Britain to walk the plank.

We're all weary of the drama, but keep in mind: Brexit would be a disaster. [As Sandbu points out](#), Britain's economy is competitive and productive only in high-value manufacturing and services, both of which depend on a deeply integrated market with Europe. Although Britain can and will adjust, Brexit would probably mean a path of slower growth and less innovation for the country and its people.

The foreign policy consequences of Brexit are being discussed least but might prove to be the most consequential. If Brexit does occur, within a few years, Scotland and Northern Ireland would probably loosen their ties to Britain to maintain their association with Europe. The United Kingdom would then be reduced to just England and tiny Wales, not really fitting into any of the three economic blocs of the 21st century – North America, Europe and China. London, a city that has shaped global affairs for 250 years, would become the West's Dubai, a place where lots of money sloshes around but of no great geopolitical consequence.

Europe would also lose a lot with Brexit. Britain has a large and vibrant economy. But more important, Britain has been a crucial voice in the community for free markets, openness, efficiency and an outward-looking foreign policy. It has been one of the few European countries that has maintained and deployed a powerful [army](#), often for broader global purposes.

As non-Western countries such as China rise, the central question of international relations is: Can the international system built by the West — which has produced peace and prosperity for 75 years — last? Or will the rise of China and India and the revival of Russia erode it and return us to what [Robert Kagan](#) calls “the jungle” of international life — marked by nationalism, protectionism and war?

The world order as we know it was built over two centuries, during the reigns of two liberal, Anglo superpowers — Britain and then the United States. Brexit would mark the end of Britain’s role as a great power, and I wonder whether it would also mark the day that the West, as a political and strategic entity, begins to crumble.

https://www.washingtonpost.com/opinions/global-opinions/brexit-will-mark-the-end-of-britains-role-as-a-great-power/2019/03/14/5df139fa-468c-11e9-8aab-95b8d80a1e4f_story.html?tid=pm_pop&noredirect=on

Brexit has devastated Britain’s international reputation — and respect for its democracy

By Anne Applebaum

Columnist focusing on national politics and foreign policy

The Washington Post

March 12, 2019

In Madrid last week, a senior politician told me that he was watching the Brexit crisis with growing astonishment. “England, the mother of parliaments,” he said, shaking his head. “We’ve looked up to them for so long.” Meanwhile an Italian friend who arrived in London on a delayed train — French customs officers are having [a pre-Brexit strike](#) at the Gare du Nord in Paris, delaying London-bound trains and demanding extra compensation — was also amazed. “We think our democracies are weak, elsewhere in Europe. But even if you took a bunch of Italians, Poles and

Hungarians, kept them up all night and got them drunk, they still wouldn't come up with anything as disastrous as what we are seeing in the House of Commons.”

Another week, another history-making vote: On Tuesday, the [British Parliament rejected](#), again, Prime Minister Theresa May's Brexit deal, an arrangement that would have given Britain a reasonably smooth transition period out of the European Union. It was a deal [that pleased no one](#), but some saw it as a way out of a dilemma. The fact is that the British narrowly voted to leave the E.U., but they have never agreed about which kinds of relationships should replace it. More than two years have passed, and in that time the disagreements [have simply grown deeper and more bitter](#). Now, without May's deal, the choices are stark. Either Britain crashes out of the E.U. on March 29, with no transition period and no treaties at all – or Brexit is delayed. More votes, to be held later this week, will determine which it is to be.

But before we get to that moment, it's worth pausing to reflect on the damage already done by the Brexit debacle, and I don't mean the harm to the economy. Far worse is the damage done to Britain's reputation a serious international player, a competent negotiator of treaties, a reliable ally, a voice for sense in the world – and a representative democracy. My Spanish and Italian acquaintances are not alone in their astonishment: All across Europe, people are reassessing their views of Britain, its politics and above all its politicians. Since the referendum in 2016, all of the key Brexit-negotiating jobs have been held by people who campaigned in favor of leaving the E.U. Universally, they turned out to be ill-informed and second-rate. European negotiators in Brussels, accustomed to clever British diplomats, have been amazed by how ill-prepared the Brexiteers have been, how little they understood about Europe, about treaties, about trade. It will be a long time before they assume, as they once did, that Britain is a serious country to reckon with.

But in the long term, the damage that has been done to British democracy inside Britain might be even worse. The astonishing display of incompetence – the defeated votes, the confused explanations, the constant uncertainty – will not increase the respect that people have for politics or politicians. It won't inspire them

to vote, or to become engaged in public life, or to respect those who do. Back in December, Sir Ivan Rogers, Britain's former senior civil servant in Brussels, made [a widely quoted speech](#) in which he declared that "the debate in this country – on all sides – continues to suffer from all manner of delusions, fantasies and self-deceptions." British politicians, he said, "can no longer get away with strutting and fretting or with sound and fury. It's time to wake up from the dream and face the facts." Three months later, the dream continues; the facts have not been faced. The problem is not Europe: The British Parliament is simply incapable of deciding what it wants to do.

One of the reasons why many British voters chose to leave the European Union was because they distrusted European institutions. Of all the many costs of Brexit, this was one I did not foresee: That it could wind up damaging the nation's faith in its own institutions too.

https://www.washingtonpost.com/opinions/2019/03/13/brexit-has-devastated-britains-international-reputation-respect-its-democracy/?utm_term=.acd8241791ec

Brexit poised to become reality – after Britain's final, mad dash to the finish line

By Karla Adam and William Booth

The Washington Post

December 31, 2020

LONDON – After years of epic battle in the Palace of Westminster over Britain's exit from the European Union, lawmakers were recalled Wednesday from their holiday break to ratify legislation at breakneck speed that will reshape future relations between the United Kingdom and the bloc.

They didn't dawdle. The bill passed the House of Commons, in two readings, by a vote of 521 to 73 ahead of a New Year's Day deadline.

Then the legislation was whisked off to the House of Lords, where it was expected to be approved before the queen gives her assent late Wednesday or early Thursday.

The legislation is called the European Union (Future Relationship) Bill, essentially an 80-page version of the post-Brexit trade and security deal agreed upon Christmas Eve, which is 1,246 pages. Few nonexperts have read that opus, with most relying on the various cheat-sheets in circulation that summarize the deal in a few columns assessing "wins" and "losses" for either side.

On Wednesday morning, European Commission President Ursula von der Leyen signed the document in Brussels before it was taken aboard a Royal Air Force jet for delivery to British Prime Minister Boris Johnson.

"It has been a long road. It's time now to put Brexit behind us. Our future is made in Europe," von der Leyen tweeted, along with a picture of her holding the treaty. The E.U. legislature in Brussels also will need to vote on the deal, but it will do so in the new year after "provisionally" backing it for now.

The flurry of developments Wednesday marked a shift from the rancor that long filled the Palace of Westminster over the Brexit imbroglio, when Conservative rebels in the House of Commons attacked their own prime minister, Theresa May, who was eventually tossed out of 10 Downing Street.

In quick order, the lawmakers debated – made speeches – via video link from their homes, as most of Britain is in a strict Tier 4 lockdown because a mutated variant of the coronavirus is surging out of control here, threatening to overwhelm ambulance services, hospitals and ICUs.

Britain on Wednesday recorded 981 deaths, the highest number since April, and 50,023 new coronavirus cases.

Speaking to a mostly empty House of Commons, Johnson said that with the coming of Brexit on New Year's Day, Britain was going to "open a new chapter in

our national story, striking free-trade deals around the world and reasserting global Britain as a liberal, outward-looking force for good.”

It was a speech Johnson has been giving since he won the 2019 election in a landslide, under the banner “Get Brexit Done.”

Keir Starmer, leader of the Labour Party, called the deal thin and flawed and worried aloud that it would result in businesses facing “an avalanche of checks.”

But Starmer said Labour was backing the legislation because it did not have any other option. It was a binary choice, he said, and a far better thing than leaving the bloc with no deal.

Plus, he added, there is “no better deal coming in the next 24 hours.”

Some Labour lawmakers defied their leadership and either abstained or voted against the bill.

Rebecca Long-Bailey, a former Labour leadership contender, said the trade deal will cause her constituents “great hardship.” She complained that “the minuscule amount of time dedicated by government to its debate today infringes upon democratic accountability.”

Members of Parliament from the Scottish National Party, which favors independence for Scotland, where the majority of voters opposed Brexit, described the new trade and security deal in the lowest terms.

SNP lawmaker Kirsty Blackman said, “I refuse to vote for this steaming mug of excrement that the U.K. government is offering us.”

Over nine months, negotiators from both sides hammered out the deal, under which there will be no tariffs on and no quotas for goods traded between the European Union and Britain. But it is also a narrow deal that doesn’t cover financial services, such as banking, insurance and investment, which drive the British economy and are its most lucrative export.

This is a much cleaner break, or “harder” Brexit, than even many of those on the pro-Brexit side of the debate had campaigned for during the 2016 referendum.

Britain will leave the single market and customs union, and the freedom of movement enjoyed by both sides will end. No longer will Europeans or Britons be able to cross each other's borders, to live and work as if no borders existed.

All eyes are now on port towns amid mounting concerns that traffic could snarl as drivers ferrying goods to and from this island nation will suddenly face more inspections and red tape.

The Road Haulage Association, a trade group, has estimated that 220 million new forms will need to be filled out next year because of the changes.

"It's a massive logistical nightmare for companies," said Rod McKenzie, managing director of policy and public affairs at the organization. "If you make widgets in Newcastle and export them to Germany, up until now you just loaded them on the lorry and off they went. But from January 1, you'll have to fill in a mountain of paperwork that's onerous and complicated."

The rupture will be felt most acutely by those with strong links between Britain and the European Union, who will suddenly need visas, work permits, passports and paperwork.

But the average Briton may not notice much difference right away.

In 2016, Britons stunned the world by voting to leave the European Union, the first country to leave the then-28-member bloc. The vote for Brexit ended the career of two Conservative prime ministers, first David Cameron and then May.

The latter stood up in Parliament on Wednesday and said she would vote for the legislation but was disappointed that it didn't cover services, on which negotiations are continuing.

May said, "We have a deal in trade which benefits the E.U. but not a deal in services, which would have benefited the U.K."

Johnson, who stepped into her shoes, said the deal was a "resolution of the old, tired, vexed question of Britain's political relations with Europe, which has bedeviled our postwar history. First, we stood aloof, then we became a halfhearted, sometimes obstructive member of the E.U."

But, he said, with the new arrangement, Britain would become “a friendly neighbor” and “the best friend and ally the E.U. could have.”

[Brexit poised to become reality — after Britain’s final, mad dash to the finish line - The Washington Post](#)